

EMPIRIJSKA ANALIZA KVALITETE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM U GRADU ZAGREBU

ELABORATI

E

INSTITUT DRUŠTVENIH ZNANOSTI
IVO **PILAR**

EMPIRIJSKA ANALIZA KVALITETE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM U GRADU ZAGREBU

Zagreb, veljača 2016.

PROJEKT

Empirijska analiza kvalitete života osoba s invaliditetom u Gradu Zagrebu

NARUČITELJ

Grad Zagreb / Gradski ured za socijalnu skrb i osobe s invaliditetom

ORGANIZACIJA I PROVEDBA PROJEKTA

Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Marulićev trg 19/1, Zagreb

VODITELJ PROJEKTA

Doc. dr. sc. Marko Marinić

AUTORI IZVJEŠĆA

Dr. sc. Jelena Maričić, doc. dr. sc. Marko Marinić, Gabrijela Matić, Stanko Rihtar, prof.

KONZULTANTI

Prof. dr. sc. Ljiljana Kaliterna Lipovčan, prof. dr. sc. Vlado Šakić

SURADNICI

Dr. sc. Jelena Maričić, Stanko Rihtar, prof., prof. dr. sc. Stipe Tadić

TRAJANJE PROJEKTA

Prosinac 2014. – veljača 2016.

SADRŽAJ

UVOD

Termini i okolnosti istraživanja	4
Metoda: fokus-grupa	5
Metoda: anketa	5

REZULTATI

Fokus-grupa	7
Anketa	
Osnovna sociodemografska obilježja	14
Tjelesni status i potreba za pomoći	16
Upotreba usluga i pomoći	17
Samoprocjena zdravlja i nošenje s oštećenjima	18
Institucionalna skrb	19
Ocjena područja obuhvaćenih <i>Zagrebačkom strategijom</i>	20
Participacija i ocjena rada matične udruge	21
Glavni problemi	21
Socijalni odnosi i podrška	22
Diskriminacija i nasilje	23
Zadovoljstvo životom	24
Slobodno vrijeme	24
Samopoštovanje i optimizam	25
Religioznost	27
(Bio)etička pitanja	27

PRILOG: TABLIČNI PREGLED ANKETNIH REZULTATA	30
---	----

UVOD

Termini i okolnosti istraživanja

Istraživanje kvalitete življenja osoba s invaliditetom u Gradu Zagrebu svojevrsna je pilot-analiza pred koju su postavljena dva osnovna cilja:

- pružiti osnovni uvid u problematiku kako bi se dopunilo znanje kojim nadležne institucije već raspolažu, uz mogućnost praktične upotrebe dijela rezultata (kako pri izradi strategije institucionalne skrbi, tako i u neposrednoj primjeni);
- poslužiti kao priprema za moguće opsežnije istraživanje kojim bi se stekao potpuniji i dublji uvid u problematiku.

Način i opseg istraživanja, a potom i doseg interpretacije nalaza, bitno su određeni razmjerno uskim vremenskim i financijskim okvirom. Taj je okvir omogućio uvid u aktualno stanje upotrebom kombinacije kvalitativne i kvantitativne metode: jedne fokus-grupe među predstavnicima te poštanske ankete među članovima sedam udruga koje obuhvaćaju osobe s tjelesnim i senzornim oštećenjima. Udruge su odabrane od strane naručitelja i istraživanje je provedeno uz njihovu pomoć i suradnju. To su:

Društvo distrofičara Zagreb,
Društvo invalida cerebralne i dječje paralize Zagreb,
Društvo multiple skleroze grada Zagreba,
Društvo tjelesnih invalida Zagreb,
Savez gluhih i nagluhih Grada Zagreba,
Spinalne ozljede Zagreb,
Udruga slijepih Zagreb.

Kako je navedeno, rezultati provedenog istraživanja predstavljaju osnovni uvid u situaciju. Potpuniji i dublji uvid moglo bi pružiti tek znatno ambicioznije (skuplje i dugotrajnije) istraživanje koje bi se, u optimalnom obliku, sastojalo od tri etape: eksploratorne, konfirmatorne ili verifikacijske i longitudinalne.

U eksploratornom dijelu istraživanje poput provedenog trebalo bi proširiti na: pripremnu fazu (desk-analizu inozemnih modela i iskustava s ciljem identifikacije primjera dobre prakse); na ostale segmente populacije osoba s invaliditetom (primjerice, na osobe s različitim mentalnim i emocionalnim deficitima ili oštećenjima i slično); na kraju, i na socijalnu, profesionalnu i institucionalnu sredinu (od obitelji i skrbnika, obrazovnog i radnog okoliša, do nadležnih službi i institucija).

U konfirmatornoj ili verifikacijskoj etapi model (ili modeli) skrbi, oblikovani uz pomoć informacija prikupljenih u prethodnoj etapi, mogli bi se testirati tako da se ponude na evaluaciju prethodno spomenutim skupinama zainteresiranih i uključenih aktera.

Konačno, longitudinalni dio istraživanja obuhvatio bi povremeno ponavljanje evaluacije izabranog modela kako bi se pratili njegovi učinci kroz vrijeme i u novim okolnostima, s ciljem njegove modifikacije ili, eventualno, transformacije.

Metoda: fokus-grupa

Fokus-grupa usmjeren je i vođen razgovor nekoliko sudionika. U usporedbi s pojedinačnim intervjuima, glavna prednost ovakvog postupka je interaktivnost – međusobno poticanje sugovornika, uz istodobnu potrebu opsežnijeg i raznovrsnijeg argumentiranja iznesenih mišljenja.

U okviru ovog istraživanja provedena je jedna fokus-grupa među predstavnicima svih sedam udruga (3. srpnja 2015. u prostorijama Saveza gluhih i nagluhih Grada Zagreba) kako bi se dobio dublji uvid u problematiku od osoba koje su u nju najbolje upućene. Osim toga, dio iznesenih mišljenja poslužio je pri konstrukciji upitnika upotrijebljenog u naknadnom anketnom istraživanju.

Metoda: anketa

Anketno je istraživanje provedeno poštanskim putem, od listopada 2015. do siječnja 2016. godine. Pošiljke su poslone na adrese koje su osigurale udruge obuhvaćene istraživanjem: svaka je pošiljka sadržavala motivacijsko pismo odgovarajuće udruge, frankiranu i adresiranu kuvertu za povrat te upitnik s uputama za ispunjavanje. Anonimnost odgovaranja osigurana je nepotpisivanjem ankete, izostavljanjem adrese pošiljatelja s kuverti za povrat i objašnjenjem načina upotrebe rezultata (skup podataka za statističku analizu na grupnoj, a ne pojedinačnoj razini).

Uzorak je stratificiran proporcionalno veličini udruga, a adrese unutar stratumu izabrane su slučajnim postupkom. Od ukupno poslanih 1630 upitnika vratilo se 684 ili 42%.

Kako bi se očuvala reprezentativnost realizirane strukture uzorka, odstupanja od planirane (izazvana neproporcionalnom autoselekcijom među članovima različitih udruga ili apriornom nadzastupljenošću vrlo malih udruga) korigirana su naknadnim ponderiranjem rezultata.

Radi preglednosti usporedbi i tabličnog prikaza rezultata cijeli je uzorak najprije podijeljen na osobe s tjelesnim i na osobe sa senzornim oštećenjima. Potom je poduzorak koji obuhvaća osobe s tjelesnim oštećenjima podijeljen na lakše pokretne (one koje mogu hodati same ili uz pomoć) i teže pokretne (one koje se mogu kretati u invalidskim kolicima ili su potpuno nepokretne); poduzorak koji obuhvaća osobe sa senzornim oštećenjima podijeljen je na one kojima je oštećen

sluh i na one kojima je oštećen vid. Struktura realiziranog i tako podijeljenog uzorka prikazana je u Tablici A.

TABLICA A: Realizirani uzorak prema vrstama oštećenja (ponderirani odziv)

	Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno (%)
	lakša (%)	teža (%)	sluha (%)	vida (%)	
Društvo distrofičara Zagreb	10,4	16,5	0,0	0,0	6,3
Društvo invalida cerebralne i dječje paralize Zagreb	28,1	40,3	0,0	0,0	16,1
Društvo multiple skleroze grada Zagreba	32,8	16,5	0,0	0,0	12,6
Društvo tjelesnih invalida Zagreb	27,1	12,2	0,0	0,0	10,1
Savez gluhih i nagluhih Grada Zagreba	0,0	0,0	100,0	0,0	26,5
Spinalne ozljede Zagreb	1,6	14,4	0,0	0,0	3,4
Udruga slijepih Zagreb	0,0	0,0	0,0	100,0	25,1
N	193	138	181	172	684

REZULTATI: FOKUS-GRUPA

Fokus-grupa, održana 3. srpnja 2015. godine, okupila je predstavnike sedam udruga osoba s invaliditetom: sudionici su bili po jedan predstavnik ili predstavnica iz Društva multiple skleroze Grada Zagreba, Društva distrofičara Zagreb, Društva osoba sa cerebralnom i dječjom paralizom Zagreb, Saveza gluhih i nagluhih Grada Zagreba, Udruge slijepih Zagreb, Spinalnih ozljeda Zagreb te Društva tjelesnih invalida. Fokus grupa provedena je u prostorijama Saveza gluhih i nagluhih Grada Zagreba. Razgovor su moderirali voditelj i suvoditelj s Instituta Pilar, uz jednu vanjsku suradnicu.

Obrađene su teme vezane uz *Zagrebačku strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom u razdoblju od 2011. do 2015. godine*, uključujući prijedloge poboljšanja koja bi se mogla ugraditi u novu.

Tekst koji slijedi sažet je prikaz razgovora. Tematski je reorganiziran tako da ga je lakše pratiti i informacijski je zgusnut, no ne i osiromašen (osim uklonjenih redundancija), što potrebu za transkribiranim sadržajem čini suvišnom.

* * *

Već je pri početku razgovora jasno naznačeno da je maksimalna društvena integracija u svim područjima života, uz kvalitetnu i individualiziranu sanaciju tamo gdje je potrebna, nedvojbeno najpoželjniji model skrbi. Najveći dio (u razgovoru opisanih) poteškoća s kojim se susreću osobe s invaliditetom, a koje bi trebale biti sanirane institucionalnom ili institucionalno potpomognutom brigom, zapravo se mogu svesti na odstupanja od tog modela.

Skrb i život u zajednici i obitelji. Podrška svakodnevnom funkcioniranju osoba s invaliditetom i njihovih obitelji prečesto se svodi na milodarsko-socijalnu pomoć, bilo putem različitih akcija prikupljanja pomoći, bilo uvođenjem mjera poput majke-njegovateljice. No takav odnos prema osobama s invaliditetom, nužan ako nema boljeg, ne potpomaže integraciju. Naprotiv, od društva ne udaljava samo osobe s invaliditetom, nego i njihove obitelji. Primjerice, u spomenutom slučaju majke-njegovateljice: bilo bi puno bolje da se majkama omogući da normalno rade, a da se osobi s invaliditetom pomogne tako da se osamostali što je više moguće, uključujući i zarađivanje za život ako za to postoji ikakav potencijal.

Iznenadno suočavanje s urođenim ili stečenim oštećenjima obitelji (skrbnicima) veliki je stres, čemu nikako ne pomaže to što su nakon medicinske obrade (rođenja, inicijalne sanacije oštećenja) osobe i obitelji osoba s invaliditetom često prepuštene same sebi, odnosno same moraju prići sustavu skrbi. Bilo bi poželjno obratno, da sustav priđe njima što prije, već u medicinskim ustanovama. Barem informacijski i edukacijski, ako ne i terapijski.

Primjerice, kod postavljanja dijagnoze djetetu, liječnici često roditeljima daju poruku da se tu s medicinske strane ništa ne da učiniti, a zanemaruju ono što se još može – rijetki upute roditelje u neku od udruga. Najbolje bi bilo da već unutar bolnice postoji tim čija bi svrha bila pružanje emocionalne i informacijske podrške roditeljima. Nisu rijetki primjeri da roditelji djeteta s mišićnom distrofijom godinama ne prime nikakvu podršku te da gluha djeca ne počnu komunicirati ni sa svojim roditeljima prije škole budući da ih se ne(dovoljno) uči znakovnome jeziku. Udruga gluhih je nastojala doprijeti do rodilišta, kako bi se odmah povezali s roditeljima gluhog novorođenčeta – u nekim rodilištima naišli su na bolji prijem, u nekima na lošiji, te smatraju da se to ne bi smjelo prepustiti osobnoj volji liječnika. Posljedice nedostatne brige za roditelje znaju se očitovati kao sklonost negiranju problema ili pak pretjeranoj zaštiti djeteta, a obje reakcije sprječavaju kvalitetnu integraciju društvo i razvoj djetetovih potencijala. Kao dobar primjer spomenuta je ustanova Mali Dom – djeca s višestrukim oštećenjima izložena su profesionalnom tretmanu koji, između ostalog, roditeljima budi nadu da njihovo dijete može funkcionirati bolje nego što se na početku činilo.

U tom su kontekstu spomenute dvije poteškoće. Prva se odnosi na manjak stručnjaka, primjerice u Centrima za socijalnu skrb. Osim što ih je premalo, nerijetko nisu ni adekvatno educirani o problemima i mogućnostima koje se pružaju osobama s invaliditetom, pa je nužno poraditi kako na povećanju njihovog broja, tako i kompetencija. Druga se očituje u kratkoročnosti kvalitetnih projekata. Primjerice, Udruga oboljelih od cerebralne paralize provodila je tijekom tri godine program ranih intervencija, koje su znatno unaprijedile živote stotinjak djece i njihovih roditelja, nakon čega je financiranje projekta (umjesto da se produži i unaprijedi) – ukinuto.

Školovanje. Poželjni učinci integracije u obrazovanju ne očituju se samo u osposobljavanju za širi spektar zanimanja i postizanje većih šansi na tržištu rada, nego i u senzibilizaciji sudionika obrazovnog procesa (nastavnika, vršnjaka, šire javnosti) za poteškoće s kojim se susreću osobe s invaliditetom. Obrazovanje u specijaliziranim ustanovama uglavnom je trom i zastario model; događa se i to se da se školuje za zanimanja koja više ne postoje (poput telefonista ili pomoćnog pletača). Integracija u redovni obrazovni sustav bila bi najbolje rješenje za eliminaciju takvih nelogičnosti, pri čemu je nužna profesionalna pomoć za uklanjanje (ili umanjeње važnosti) dvije osnovne vrste barijera, onih koje su vezane uz sam obrazovni proces (ponajprije u slučaju osoba sa senzornim oštećenjima, no i s kognitivnim i emocionalnim koje nisu obuhvaćene ovim istraživanjem) i onih koje se odnose na fizičku pristupačnost.

Jasno je da poteškoće vezane uz obrazovni proces u mnogim slučajevima zahtijevaju posebno educirane pomagače. Primjerice, u slučaju obrazovanja gluhih – gluho dijete ne može imati prosječnog asistenta u nastavi, već to mora biti visokoobrazovana osoba koja dobro poznaje znakovni jezik, ali i više od toga. Budući da je znakovni jezik siromašniji od govornog, ona mora znati objasniti djetetu nove pojmove koji ne postoje u znakovnom jeziku. Razlike u kognitivnom, a ne samo senzornom funkcioniranju, osobe s oštećenjima sluha kulturno getoizira budući da ih javnost često ne shvaća jer misli da „one samo ne čuju“. Iz oba je razloga gluhim osobama teško

postići više stupnjeve obrazovanja, a da bi to mogle, uz uspješnije uklapanje u društvo, nužna im je pomoć pri kognitivnom razvoju već od najranijeg djetinjstva.

Teže pokretnim osobama fizička je pristupačnost obrazovnih ustanova jedna od glavnih poteškoća, koja čak može odlučujuće utjecati na izbor zanimanja – događa se da se fakulteti biraju prema pristupačnosti a ne prema profesionalnom interesu. Adaptacija različitih obrazovnih ustanova, koja bi trebala biti standardom, često se zaobilazi u slučaju zaštićenih objekata, iako je i u tim slučajevima redovito moguće iznaći rješenja koja neće narušiti njihovu kulturno-povijesnu vrijednost.

Zapošljavanje. Problematika školovanja i zapošljavanja i inače je usko isprepletena, a to se posebno odnosi na osobe s invaliditetom – bez usklađenosti obrazovne politike i politike zapošljavanja nije moguće doći do optimalnih rješenja. Tako, primjerice, zakon o zapošljavanju osoba s invaliditetom, unatoč dobroj namjeri, sam po sebi ne može polučiti maksimalne učinke zbog više razloga.

Među glavnim je neodgovarajuća profesionalna struktura tražitelja posla. I u slučaju dobrih namjera poslodavaca nerijetko se događa da profesionalna osposobljenost koja im je potrebna jednostavno nedostaje. Stoga je nužno osobama s invaliditetom omogućiti školovanje za one poslove koje mogu uspješno raditi, kao i za zanimanja za kojima postoji potražnja, uz dodatnu pomoć pri edukaciji i zapošljavanju. U tom ih je smislu poželjno poticati i na dodatno, pa i cjeloživotno obrazovanje. Uz to, predložena je i konkretna mjera osiguranja: omogućiti im da rade koliko je to moguće, a da u tom razdoblju njihova prava (poput mirovine) miruju, uz mogućnost aktiviranja u slučaju potrebe ili nemogućnosti daljnjeg zarađivanja.

Osim poslodavaca koji iz objektivnih razloga ne mogu, postoje i oni koji nisu skloni zapošljavanju osoba s invaliditetom, pa im preostaje plaćanje naknade. Nesklonost zapošljavanju može biti i posljedicom nedovoljne upućenosti u zakonsku regulativu ili mogućnosti (pre)kvalifikacije radne snage, što ukazuje na to da je u ovom području potrebna i edukacija poslodavaca.

Osim poteškoća pri zapošljavanju, može se uočiti i sklonost preranom umirovljenju osoba s invaliditetom – primjerice, osobe sa spinalnim ozljedama, koje su najčešće mlađe od 35 godina, već se tijekom rehabilitacije priprema za umirovljenje iako bi još uvijek mogle obavljati velik broj poslova.

Edukacija o poteškoćama, mogućnostima i pravima. Edukacija ne samo osoba s invaliditetom, nego i ostalih o njihovim poteškoćama, pravima i mogućnostima, nužna je sastavnica ne samo integracije, nego i kvalitetnije sanacije. Kao dobar primjer istaknut je program u dječjem vrtiću Potočnica (Grad Zagreb bio je partner u projektu), koji je potpuno adaptiran i u kojem je provedena sustavna edukacija na svim razinama o potrebama i mogućnostima djece s invaliditetom.

Spomenuti primjer nije pravilo. Češći je manjak edukacije koji se odnosi i na same korisnike skrbi. Osobe s invaliditetom, pogotovo starije i slabije obrazovane, često nisu upoznate sa svojim

pravima pa su podložne manipulacijama i zloporabama ovlasti, poput davanja financijske punomoći drugima ili ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, nakon čega mogu postati žrtvama zanemarivanja ili zlostavljanja. Do osoba koje su informatički pismene te im je dostupan internet u većoj se mjeri može doprijeti, no to je teško u slučaju onih koje nemaju takve mogućnosti. Primjerice, Udruga oboljelih od cerebralne paralize tiskala je bilten namijenjen upravo tom dijelu populacije, no zbog nedostatnog financiranja morao je biti ukinut.

Bitno je pružiti i sustavnu pravnu pomoć, besplatan pravni savjet nije dovoljan. Ako ga i dobiju, korisnici opet sami moraju obilaziti sudove, a najčešće i voditi građanske parnice o svom trošku; ako nemaju dovoljno sredstava ne mogu ostvariti ni prava jer, primjerice, tužba zbog povrede prava vezanih uz invaliditet podrazumijeva i plaćanje svih troškova.

Osim manjkave edukacije korisnika, problem je i manjkava edukacija pružatelja skrbi. Naveden je primjer medicinske sanacije, koja ne bi trebala uniformna (što vrijedi i za ostale oblike skrbi) nego bolje prilagođena pojedincima, budući da se njihove specifične potrebe ne razlikuju samo od onih opće populacije, nego su i vrlo raznovrsne unutar same populacije s oštećenjima. Nedostaje specijalista koji bi dobro poznavali različite fiziološke i fizičke značajke nekog invaliditeta – primjerice, kardiologa koji bi imali dodatna znanja o kardiološkim problemima osoba koje se kreću u invalidskim kolicima. Potrebni su i preventivni pregledi osoba s invaliditetom budući da one češće od opće populacije obole i od nekih drugih bolesti. Zbog svega navedenog u razgovoru je predloženo i osnivanje namjenskog medicinskog centra kako bi se potreba za specijaliziranom medicinskom skrbi optimalno riješila.

Financiranje i udruge. Sudionici razgovora svjesni su da je proračunsko financiranje potreba osoba s invaliditetom ograničeno lošom općom i gospodarskom situacijom u društvu. To bi se ograničenje donekle moglo kompenzirati oslanjanjem na još neke izvore; spomenuta je inicijativa usmjerena ka osiguravateljima, no oni odbijaju suradnju s udrugama osoba s invaliditetom, iako takav model uspješno funkcionira drugdje, primjerice u Austriji. I velike tvrtke mogle bi dio dobiti usmjeriti izravno prema udrugama, umjesto da to ide zaobilazno, preko poreza. No posebna je poteškoća, kad je riječ o takvim inicijativama, mogućnost zloupotrebe: ako bi se udruge osoba s invaliditetom na neki način pokušalo financijski poduprijeti, vjerojatno bi netko pronašao način da to zlorabi, tako da rješenje problema u cjelini nije jednostavno. I u aktualnoj se praksi događa da se financiraju pogrešne aktivnosti, primjerice „sastanci radi sastanaka“ umjesto trajnih i održivih poboljšanja.

U skladu s tim je i mišljenje prema kojem osnivanje različitih udruga općenito nije samo motivirano težnjom za pomoći pri rješavanju društvenih problema, nego je to dijelom postao i način samozapošljavanja, a neke od njih su i parapolitičke organizacije. Zbog takve konkurencije udruge osoba s invaliditetom slabije prolaze na natječajima za namjenska sredstva, iako im je cilj rješavanje nekog ključnog pitanja za osobe s invaliditetom, a ne osobna zarada na projektu kojeg su osmislili. Taj će se problem teško riješiti u uvjetima visoke nezaposlenosti budući da su udruge, nerijetko, kompenzacija tog problema.

Kulturni život. O kulturnom životu osoba s invaliditetom vodi se računa, no inicijative ponajviše ovise o entuzijazmu pojedinaca i institucija. U tom je području posebna poteškoća prilagodba kulturne ponude osobama sa senzornim oštećenjima. Postoji dosta dobre volje da se poneka predstava ili film prevede za gluhe, ili da se izložba prilagodi slijepima, no pokušaji su sporadični. Aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturnoj proizvodnji je rijetko, pa se primjer Vojina Perića i Teatra slijepih posebno ističe. Spomenut je i pohvaljen Festival jednakih mogućnosti, no ako se želi življa kulturna aktivnost, i podrška bi trebala biti znatno veća i sustavnija.

Sportske aktivnosti. Sportske aktivnosti osoba s invaliditetom trebalo bi kvalitetnije organizirati i poticati, pogotovo zbog toga što su se smanjila prava na fizioterapiju i liječenje u toplicama. Uz druge dobrobiti koje donosi, bavljenje sportom donekle bi moglo kompenzirati i taj nedostatak. No aktivnosti su zasad slabe, navedeno je da se u Hrvatskoj svega 2% osoba s invaliditetom bavi sportom, dok se u nekim drugim sredinama taj udio penje i do 80%. Osim same ponude i organizacije aktivnosti, problem je i slabija motivacija osoba s invaliditetom koje se često većinu vremena troše na osiguranje egzistencije. Stoga i ne iznenađuje da su sportski najaktivniji branitelji koji su, općenito, bolje situirani.

Politička uključenost. Za veću političku uključenost uglavnom manjka motivacije. A ako se netko i uspije popeti na višu prečku političke ljestvice, čini to najčešće zbog osobne koristi. Institut Pravobraniteljice smatra se korisnim, no njezina se uloga najčešće svodi na „gašenje požara“ u slučaju ograničavanja ili ugroženosti prava. Bitan bi iskorak bilo posvećenje temeljnoj razini ili artikulaciji optimalnog modela političkog lobiranja prema zakonodavnoj i izvršnoj vlasti, kako bi se sustavnije i kvalitetnije riješio status populacije koju se zastupa. Ono što je za pohvaliti jest to da ured raspolaže dobrom i upotrebljivom bazom podataka o populaciji osoba s invaliditetom u Hrvatskoj.

U tom kontekstu uloga Grada, iako nema zakonodavnih ovlasti, nije zanemariva. Iskustvom iz provedbe omogućuje povratne informacije zakonodavcu o tomu kako rješenja koje donosi funkcioniraju u praksi, uz sugestije o njihovom poboljšanju. Postoje i primjeri uvažavanja takvih prijedloga s ciljem unapređenja zakonske regulative općenito. A upravo takvo djelovanje Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, prema mišljenju sugovornika, treba posebno poticati i širiti, kao dodatak brojnim dobrim praksama uvedenim zalaganjem nadležnih tijela Grada (vezanih uz javni prijevoz, adaptaciju zgrada, kulturnu ponudu, edukaciju i slično).

Grad i mobilnost. Unatoč trudu, rješenja koja olakšavaju mobilnost nisu uvijek adekvatna. Najočitiiji je primjer rampi (ili denivelacije nogostupa) koje imaju preveliki nagib pa ne služe nikomu. Slijepima je pomoglo postavljanje zvučnih semafora i označenih rubnika, no poteškoće su nastale u javnom prijevozu: preglasne zvučne najave stajališta u vozilima dijelu putnika su smetale pa su prorijeđene, umjesto da su se samo stišale. Odnos prema toj poteškoći ukazuje i na potrebu edukacije javnosti kojoj bi trebalo objasniti koliko je ta mjera sugrađanima koji ne vide bitna.

Izniman je iskorak prema povećanoj mobilnosti bilo uvođenje niskopodnih vozila u javnom prijevozu. No preostao je i dodatan posao – nivelacija stajališta, pa bi na razini Grada trebalo donijeti jasan plan i rokove u kojima bi to trebalo biti riješeno. Uz to, iznesen je prijedlog da se dalje nabavljaju samo niskopodna vozila, a da ostala služe samo za specifične situacije i potrebe. Potrebu za nivelacijom stajališta donekle rješavaju rampe u vozilima, no i tu se pojavljuju poteškoće. Dio vozača ne zna ih upotrebljavati, a neki to ne žele. Dosljedno tomu, i rješenje bi trebalo biti dvojako: ponajprije edukacija vozača, a potom i sankcioniranje. Poteškoće se pojavljuju i s kombijima namijenjenim prijevozu osoba s invaliditetom. Nabavljeno ih je dovoljno, no čini se da se adekvatno ne održavaju – događa se da ih se nekoliko pokvari u isto vrijeme. Zbog toga se događa da osoba s tjelesnim invaliditetom predugo čeka na prijevoz (i do šest sati) nakon obavljenih medicinskih pretraga, pa se udrugama zna prigovoriti da njihovi članovi neopravdano otkazuju prijevoz, iako je razlog samo predugo čekanje.

* * *

Iako se stanje kontinuirano poboljšava i napredak je vidljiv, postojeća skrb o osobama s invaliditetom još uvijek nije ni dovoljna ni adekvatna. Dio odgovornosti može se pripisati općem (kulturnom, gospodarskom) stanju u društvu, čega su sugovornici svjesni, a dio činjenici da unapređenje skrbi još nije sustavno riješeno, pa i dalje poprilično ovisi o entuzijazmu i inicijativi pojedinaca i institucija.

Na kraju razgovora pokazalo se da su opseg i raznovrsnost problematike toliki da se u okviru jedne seanse mogu tek načeti. Unatoč spomenutom ograničenju, stečeni uvid nisu zanemarivi i mogu se, sažeto, svesti na dva naglaska koja se odnose na integraciju i sanaciju (pomoć).

Kako je maksimalna integracija neupitno najbolji pristup, kratko se može reći da bi trebalo do kraja prijeći put od specijalizirane edukacije i uniformne sanacije do (maksimalno) integrirane edukacije i specijalizirane sanacije. Takav pothvat, prije svega, uključuje potrebu za znatno boljom edukacijom svih uključenih aktera – samih osoba s invaliditetom (formalno i neformalno obrazovanje, educiranje o pravima i mogućnostima), roditelja i skrbnika (kako bi naučili načine adekvatnije brige koja se ne svodi na prezaštićenost i izolaciju), stručnjaka različitih profila (liječnika, socijalnih i prosvjetnih radnika, ne samo zbog boljeg upoznavanja poteškoća specifične populacije nego i stjecanja komunikacijskih vještina), pa sve do sudionika javnog prometa i najšire javnosti (uključujući kao cilj i smanjenje predrasuda).

Kad je u pitanju pomoć, budući da osobe s invaliditetom ne čine zanemariv dio opće populacije, tijekom razgovora navedeno je da već sama ta činjenica ukazuje na potrebu za osnivanjem zasebne namjenske (specijalizirane) institucije. U najmanju ruku, takva bi institucija mogla biti informacijsko, edukacijsko, koordinacijsko i savjetodavno čvorište (spomenuta je čak i potreba za izdvajanjem iz sustava socijalne skrbi), čime bi se umanjili negativni učinci koji proizlaze iz institucionalno razmrvljene skrbi i nedovoljno jasnih nadležnosti. Takvo bi čvorište moglo djelovati u tri glavna smjera.

Prvi smjer: prema korisnicima pomoći i usluga, kako bi na jednom mjestu mogli doznati što im je na raspolaganju (i kako se zaštititi) te gdje i kako to mogu ostvariti. Ili: koordinirati ostvarenje prava i pomoći tako da umjesto da jedan korisnik prilazi mnogim davateljima i luta među njima, različiti davatelji istodobno prilaze jednom korisniku.

Drugi smjer: prema davateljima usluga i pomoći svih vrsta, kako bi i oni na jednom mjestu (najvećih kompetencija) mogli doznati i educirati se o specifičnim potrebama i pravima populacije s invaliditetom.

Treći smjer: prema državi (zakonodavcu) u smislu artikulacije potreba populacije osoba s invaliditetom u prijedloge kvalitetnih i sustavnih integracijskih i sanacijskih rješenja. Radi potonjeg jasno je da bi bilo poželjno da takvo čvorište bude adresa s nezanemarivim (političkim) lobističkim potencijalom. A taj joj je potencijal, već i zbog same brojnosti populacije osoba s invaliditetom, ne samo etički nego i politički osiguran i legitimiran.

REZULTATI: ANKETA

Anketnim je istraživanjem obuhvaćena raznolika problematika razvrstana u 15 širih tematskih cjelina. Cjeline se odnose na objektivni (materijalni, socijalni, zdravstveni) i subjektivni (psihološki) status osoba s invaliditetom: osnovna sociodemografska obilježja, tjelesni status i potrebu za pomoći, upotrebu usluga i pomoći, samoprocjenu zdravlja i nošenje s oštećenjima, ocjenu institucionalne skrbi i *Zagrebačke strategije*, participaciju i ocjenu rada matične udruge, spontano navedene glavne probleme, zadovoljstvo socijalnim odnosima i podrškom, izloženost diskriminaciji i nasilju, zadovoljstvo životom, način provođenja slobodnog vremena, samopoštovanje i optimizam, religioznost i odnos prema nekim (bio)etičkim pitanjima.

Rezultati su prikazani na dva načina: koncizno, u obliku tekstualnog sažetka glavnih nalaza, i potpuno, u obliku Priloga koji sadrži tablični pregled svih rezultata.

Tekstualni dio, iako se u njemu redom upućuje na rezultate u Prilogu, može se pratiti i bez posezanja za tim sadržajem. Tekst je ujedno i svojevrsni naputak za interpretaciju rezultata prikazanih u tablicama: komentirane samo one razlike koje su dovoljno velike da bi zaslužile osvrt. Takve su razlike dijelom identificirane upotrebom odgovarajućih postupaka inferencijalne statistike, hi-kvadrat testom (kad su u pitanju proporcije) ili jednosmjernom ANOVA-om ili ANOVA-om na ponovljenim mjerenjima (kad su u pitanju ljestvice). Rezultati testova izostavljeni su iz prikaza kako bi ga se rasteretilo tehničkih detalja budući da su, ako se vodi računa o praktičnoj namjeni istraživanja, suvišni. Kao praktični naputak za interpretaciju može se spomenuti samo to da rezultati, ako su dobiveni na uzorcima, nisu egzaktni pokazatelji populacijskih vrijednosti te da preciznost procjene tih vrijednosti ovisi o veličini uzorka i varijabilnosti onoga što se mjeri. Za ilustraciju, ako proporcija nekog odgovora u uzorku kojim su obuhvaćene 684 osobe iznosi 50%, maksimalni raspon u kojem se nalazi populacijska vrijednost (uz 95 postotnu sigurnost) iznosi 46,3 – 53,7% (ako je uzorak slučajan). Vodeći računa o tomu, osvrt zaslužuju samo veće razlike ili kretanje „kritičnih“ masa rezultata, odnosno dosljedni trendovi u odgovaranju ako već same razlike nisu velike.

Sociodemografska obilježja

Spol/rod (Tablica 1 u Prilogu). Istraživanju se odazvalo se nešto manje muškaraca nego žena (42,7% naspram 54,8%; 2,5% nije odgovorilo na pitanje); najveći je udio žena zabilježen među lakše pokretnim (64,1%) i slijepim (58,1%) osobama.

Dob (Tablica 2). Dobne skupine uglavnom su ravnomjerno zastupljene, tek je nešto više onih između 41 i 50 godina (19,2%), i nešto manje najmlađih (od 18 do 30 godina, njih 12,7%).

Bračni status (Tablica 3). U bračnoj zajednici živi 37,1% anketiranih. Najmanje ih je među teško pokretnim (23,2%), a najviše među slijepim osobama (43,9%).

Veličina kućanstva (Tablica 4). Kućanstva u kojima se živi najčešće dvočlana ili tročlana. Varijacije među skupinama prema vrsti oštećenja nisu velike, no relativno su malobrojnija kućanstva u kojima žive slijepe osobe, iako su češće od ostalih u braku. Među slijepima je i najviše samaca (20,9%).

Djeca (Tablica 5). Manje od polovice anketiranih (42,3%) ima punoljetnu djecu, najčešće jedno ili dvoje, i većina ih još živi s roditeljima. Roditelja maloljetne djece znatno je manje, nešto više od 10% u cijelom uzorku.

Radna aktivnost (Tablica 6). Uzorkom je obuhvaćeno upola manje radno aktivnih osoba (23%) nego umirovljenika (48,5%). Iako ih je razmjerno malo, radno aktivni najčešće su zaposleni u javnom ili državnom sektoru (10,3%). Nezaposlenih je 14,7% (nešto više među osobama s teškoćama u kretanju nego među onima sa senzornim oštećenjima), a studenata 4,5%.

Radni staž (Tablica 7). Četvrtina anketiranih, u prosjeku, nema radnog staža, a među onima koji ga imaju prosjek iznosi 23 godine. Manje nego ostalima posao je na raspolaganju teže pokretnim osobama: više ih od polovice (54,3%) radnog staža uopće nema.

Samozapošljavanje (Tablica 8). S obzirom na poteškoće pri zapošljavanju, izlaz u samozapošljavanju bilo bi sklono potražiti 12% anketiranih. Raspon te sklonosti među skupinama razmjerno je velik, a granice mu određuju osobe sa senzornim oštećenjima, od 2,9% slijepih do gotovo četvrtine (23,2%) gluhih.

Prihodi (Tablica 9). Prosječan prihod po članu kućanstva iznosi blizu 2000 kuna. I u ovom slučaju raspon varijacija među skupinama određuju osobe sa senzornim oštećenjima: nešto lošije od ostalih stoje gluhi, a nešto bolje slijepi.

Podmirivanje životnih troškova (Tablica 10). Relativnoj većini (42,3%) anketiranih prihodi nisu dovoljni kako, barem ponekad, ne bi imali poteškoća s podmirivanjem osnovnih troškova. Teško pokretnima lošije je od ostalih, više ih od trećine (35,5%) s time se mora nositi stalno.

Sastav kućanstava (Tablica 11). Najviše osoba s invaliditetom živi s bračnim partenrom i/ili djecom (42,6%), potom s roditeljima (30,5%). Teško pokretne osobe u tom se pogledu bitno razlikuju od svih ostalih skupina, polovica (49,6%) ih živi s roditeljima, a četvrtina (26,6%) u bračnoj zajednici i/ili s djecom.

Stambeni prostor (Tablica 12). Većina anketiranih stanuje u vlastitoj (44,6%) ili obiteljskoj (35,8%) nekretnini. Ostale vrste smještaja zastupljene su marginalno, tek je nešto više podstanara među gluhima (15,4%) i onih koji žive u gradskim stanovima među teže pokretnima (14%).

Prilagođenost stambenog prostora (Tablica 13). Prilagođenost stambenog prostora specifičnim potrebama osoba s invaliditetom razmjerno je visoka. U 45,4% slučajeva prostor im je

djelomično, a u 37,7% potpuno prilagođen. U tom je pogledu najpovoljnija situacija među slijepima, polovici je (49,4%) prostor potpuno prilagođen, a nešto je lošija među teže pokretnima, njih 28,3% živi u isto takvom prostoru.

Naobrazba (Tablica 14). Relativna većina onih koji su se odazvali istraživanju stekla je srednjoškolsku naobrazbu (43,4% četverogodišnju, 19,1 dvogodišnju ili trogodišnju), gotovo četvrtina visokoškolsku (23,9%), dok ih se 9,5% nakon osnovne škole nije nastavilo obrazovati. Raspon odgovora najviše je određen poteškoćama u kretanju: oni koji ih imaju manje bolje su obrazovani od svih ostalih, a teže pokretni lošije (među njima četvrtina ili 24,6% nije steklo više od osnovne naobrazbe).

Tjelesni status i potreba za pomoći

Dijagnoze (Tablica 15). Zabilježena hijerarhija dijagnoza izravno odražava ponderiranu strukturu realiziranog uzorka prema broju članova udruga te stupnju pokretnosti i vrsti senzornog oštećenja. Sukladno tomu, rezultati za cijeli uzorak odražavaju proporcionalnu populacijsku strukturu sedam udruga među kojima su najzastupljenije osobe sa senzornim oštećenjima (sluha 31,4%, vida 30,2%), potom oboljelih od cerebralne (dječje) paralize (15,8%), multiple skleroze (12,7%), osoba s oštećenjima organa za kretanje (9,8%) i oboljelih od paraplegije ili tetraplegije (7,3%), osoba s mišićnom distrofijom ili srodnim oboljenjima (6,4%). U uzorku su najmanje zastupljene osobe koje su morale biti podvrgnute amputaciji (3,4%), dok ih 7,6% ima dijagnozu koja nije obuhvaćena ovim popisom ili ju nije navela.

Dob nastanka invaliditeta (Tablica 16). Više od trećine oštećenja u cijelom uzorku (36,6%) urođeno je. Oštećenja sluha nastala su najranije (53,8% ih je urođeno, 25,8% stečeno ili otkriveno do polaska u školu), a urođena je i gotovo polovica (44,6%) težih poteškoća s kretanjem. Za razliku od toga, lakše poteškoće s kretanjem i oštećenja vida nastajala su u većoj mjeri sekvencijalno, ravnomjernije kroz različita razdoblja života.

Trajanje invaliditeta (Tablica 17). Prosječna starost u cijelom uzorku iznosi 51 godinu, a prosječno trajanje invaliditeta 32. Distribucija trajanja invaliditeta prema desetogodišnjim razdobljima uglavnom je ravnomjerna.

Glavni uzroci invaliditeta (Tablica 18). U dominantnom broju slučajeva (56,3%) invaliditet je posljedica bolesti ili uzrok nije specificiran (29,9%; znatan dio tog postotka vjerojatno se može pripisati urođenosti). Ostali uzroci (ozljede, među kojima i ratne, one na radu, u prometu ili sportske) zastupljeni su marginalno, ukupno u desetak posto slučajeva.

Postotak invaliditeta (Tablica 19). Prema službenoj procjeni invaliditeta, najveći broj anketiranih spada u one s najtežim stupnjem (iznad 80%, u 70,8% slučajeva). U toj je skupini najviše teško pokretnih (94,9%) i slijepih osoba (89%). Druga su brojnija skupina oni čiji je invaliditet

procijenjen u rasponu od 61 do 80%, među kojima je najviše gluhih (38,5%) i lakše pokretnih osoba (33,7%). Udio lakših stupnjeva invaliditeta u uzorku je zanemariv, iznosi manje od 5%.

Pokretnost (Tablica 20). Stupanj pokretnosti poslužio je kao jedan od kriterija za prikaz rezultata prema skupinama. U cijelom uzorku teže pokretnih (onih kojima su potrebna kolica ili uopće nisu pokretni) obuhvaćeno je nešto više (55,8%) nego lakše pokretnih (44,2%; u tu skupinu spadaju oni koji mogu hodati bez pomoći ili uz pomoć štapa ili druge osobe). Među teže pokretnima većina (70,8%) se može kretati u kolicima, ostali (29,2%) uopće nisu pokretni; proporcije onih kojima uopće nije ili je potrebna manja pomoć pri kretanju uravnoteženije su, iznose 45,1 i 54,9%. Slijepima je potrebna pomoć štapa ili drugih osoba pri kretanju u 68% slučajeva, dok 88,4% gluhih za tim nema potrebe (udio onih koji pomoć upotrebljavaju odražava još neko oštećenje u toj skupini).

Pomoć pri svakodnevnim aktivnostima (Tablica 21). Poput potrebe za pomoći pri hodaњу, i pomoć pri aktivnostima koje uključuju „odlazak na wc“, „kretanje“, „oblačenje“, „kupaње ili tuširanje“ dosljedno odražava stupanj tjelesnog oštećenja. Većini teže pokretnih (iznad 80%) potrebna je manja ili veća pomoć u svakom od spomenutih slučajeva, dok podjednako proporciji gluhih ona uopće nije potrebna.

Tjelesna bol (Tablice 22 i 23). Nešto više od četvrtine (26,9%) ispitanih osoba s invaliditetom uopće nema bolova, a nešto ih manje (21%) bolove osjeća svakodnevno. Najmanje su im izložene osobe s oštećenjem sluha (49,5% ih uopće nema bolova), a relativno više od ostalih lakše pokretne – gotovo trećina (31,1%) trpi ih svakodnevno. Kad je u pitanju intenzitet, on u prosjeku nije jak, iznosi 2,55 na ljestvici u rasponu od 1 do 5 (lagani do umjereni bolovi). I u ovom slučaju najmanje su izložene gluhe osobe (1,85), potom slijepi (2,52), dok je onima s tjelesnim oštećenjima teže. Prosjeci iznose 2,91 (teže pokretni) i 2,97 (lakše pokretni), što znači da se prosječni intenzitet boli u tim skupinama udaljava od laganog i približava umjerenom.

Upotreba usluga i pomoći

Povlastice u prometu (Tablica 24). Zbog otežanog kretanja velikog broja osoba s invaliditetom, na lokalnoj ili državnoj razini osigurana su im određena prava/povlastice koje uključuju ZET-ov specijalni prijevoz za osobe s invaliditetom, besplatnu godišnju kartu za javni prijevoz, znak pristupačnosti, pravo na povlastice u željezničkom prometu te pravo na oslobađanje od plaćanja uporabe autocesta.

Na upit što od navedenoga koriste, odgovori su ujednačeni i u tri četvrtine slučajeva niječni, osim kad su u pitanju besplatna godišnja karta za javni prijevoz, koju upotrebljava više od polovice anketiranih (55,3%), i znak pristupačnosti koji se upotrebljava u 39,9% slučajeva. Teže pokretni češće od ostalih upotrebljavaju ZET-ov prijevoz za osobe s invaliditetom (47,1%), a rjeđe besplatnu godišnju kartu za javni prijevoz (18,2%). Polovica teže pokretnih (49,5%) i 60,1% lakše

pokretnih osoba s tjelesnim invaliditetom koristi pravo na znak pristupačnosti; gotovo polovica gluhih (43,6%) i trećina slijepih osoba (34,9%) koriste se povlasticama u željezničkom prijevozu.

Njega i naknade (Tablica 25). Uz prava koja su povezana s pokretnošću, ispitano je koliko se upotrebljavaju prava na zdravstvenu njegu u kući, dodatnu fizikalnu terapiju, usluge osobnog asistenta i naknadu zbog tjelesnog oštećenja. Naknada zbog tjelesnog oštećenja znatno se više upotrebljava (50,1% u prosjeku, 38,3% u slučaju lakših poteškoća s kretanjem) nego ostale usluge (12,9% osoba orijentirano je na zdravstvenu njegu u kući i usluge osobnog asistenta, 13,5% upotrebljava mogućnost dodatne fizikalne terapije). Iznimka su teže pokretne osobe: trećina ih koristi zdravstvenu njegu u kući (38,4%) i usluge osobnog asistenta (33,6%), a četvrtina dodatnu fizikalnu terapiju (26,8%).

Razlozi deficitarne upotrebe pomoći (Tablica 26). Gotovo trećina ispitanih osoba s invaliditetom nije tražila pomoć jer su se pokušali sami snaći (29,1%), a više od četvrtine (28,3%) nije specificiralo razlog; 20% ne zna komu bi se trebali obratiti, 11,4% pomoć je zatražilo, ali još uvijek na nju čeka. Gluhe osobe više su se od ostalih pokušale snaći same (39,8%), a među teže pokretnima više je onih koji su pomoć zatražili, ali je još uvijek čekaju (20,3%) nego u ostalim skupinama.

Usluge i prava u okviru socijalne skrbi (Tablica 27). Među 13 izdvojenih prava koja osigurava Centar za socijalnu skrb ili Grad Zagreb najviše se upotrebljava doplatka za pomoć i njegu (u 43,7% slučajeva; češće za njim posežu osobe sa senzornim oštećenjima, 65,7% gluhih i 58,1% slijepih). Ostala prava upotrebljava (ili je upotrebljavalo) manje od 20% anketiranih: savjetodavne usluge ukupno 15,6%, zajamčenu minimalnu naknadu 18,5%, pomoć u kući 6,5%, jednokratnu naknadu 17,5%, boravak 6,3%, naknadu za troškove stanovanja 5,7%, džeparac za korisnike stalnog smještaja 2,2%, stipendije 6%, „zeleni karton“ 4,6%, pomoć u hrani, odjeći ili ogrjevu 4,7%, besplatno ljetovanje ili zimovanje 18,5%.

Samoprocjena zdravlja i nošenje s oštećenjima

Fizičko zdravlje (Tablica 28). Relativno najveći broj osoba s invaliditetom svoje fizičko zdravlje smatra osrednjim, daje mu ocjenu 5,15 na ljestvici od 0 (vrlo loše) do 10 (odlično). Zadovoljstvo je relativno veće među osobama sa senzornim oštećenjima, gluhima (prosječna ocjena 6,36) i slijepima (5,07), nego među onima s tjelesnim oštećenjima, odnosno lakše (4,78) i teže pokretnima (4,11).

Psihičko zdravlje (Tablica 29). Psihičko se zdravlje, na ljestvici istog raspona, ocjenjuje povoljnije (u prosjeku 6,80) i razlike među skupinama su manje. I u ovom slučaju relativno su najzadovoljniji gluhi (prosječna ocjena 7,33), slijede teže pokretni (7,09), slijepi (6,59) i lakše pokretni (6,31).

Nošenje s invaliditetom (Tablica 30). Na pitanje o tome kako se nose sa svojim invaliditetom općenito, 61,4% anketiranih odgovara (uglavnom ili jako) dobro. Ako se usporede odgovori

skupina, krajeve raspona određuju odgovori osoba sa senzornim oštećenjima: s poteškoćama se lakše od ostalih nose gluhi (71,8% uglavnom ili jako dobro), teže od ostalih slijepi (48,8%), dok se ocjene osoba s tjelesnim oštećenjima smještaju unutar tog raspona. Bez obzira na poteškoće, udio onih koji smatraju da se dobro nose s invaliditetom natpolovičan je u svakoj skupini, uključujući i slijepe (51,2%).

Ometanje životnih ciljeva (Tablica 31). Iako se s njim razmjerno dobro nose (prethodna tablica), približno petini anketiranih (19,7%) invaliditet potpuno onemogućuje ostvarivanje životnih ciljeva. Otprilike podjednakim proporcijama (po trećini) smetnja je u manjoj ili većoj mjeri, a u 8,2% slučajeva invaliditet na životne ciljeve uopće ne utječe; unutar naznačenog raspona relativno najmanje ograničava ambicije gluhih, a najviše teško pokretnih osoba.

Institucionalna skrb

Ocjena skrbi (Tablica 32). Opća ocjena državne skrbi o osobama s invaliditetom nije povoljna, četvrtina anketiranih (24,8%) smatra da je ona izrazito loša, a nešto više od trećina (36,7%) da je relativno loša. Četvrtina (25,4%) smatra da je relativno dobra, a proporcija onih koji misle da je jako dobra zanemariva je (1%). Nešto manje kritični od ostalih su teško pokretni, njih oko trećina (34,1%) skrb smatra relativno dobrom.

Provedba zakona (Tablica 33). Poput skrbi, i provedba zakona o pravima osoba s invaliditetom ocjenjuje se lošom. Provedbom je potpuno zadovoljno samo 5% anketiranih, a podjednako je onih koji smatraju da provedba ima dobrih i loših strana (42,3%) ili samo loših (39,4%). Ocjene prema vrstama oštećenja ne variraju bitno, jedino su gluhi nešto manje kritični od ostalih.

Koordinacija skrbi (Tablica 34). Tijekom razgovora u okviru fokus-grupe istaknut je problem loše koordinacije institucionalno razmrvljene skrbi i potreba za uvođenjem tijela koje bi olakšalo i poboljšalo komunikaciju između korisnika i davatelja usluga. Anketnim je istraživanjem provjereno na kakav bi odjek ta inicijativa naišla u široj populaciji osoba s invaliditetom. Izrazita većina (više od 80%) bi je podržala, osim gluhih kojima ideja nije posebno zanimljiva (podršku je iskazalo njih 35,9%).

Informiranje o pravima (Tablica 35). Potrebu za bolje koordiniranom skrbi, iskazanu odgovorima na prethodno pitanje, pokazuje i nezadovoljstvo informiranjem o pravima vezanim uz invaliditet: samo 16,1% anketiranih zadovoljno je trudom državnih institucija. Preostaju alternativni načini, putem udruga civilnog društva (u 40,5%) ili samostalno, u 37,6% slučajeva. Potreba za informacijama i snalaženje u tom području bitno ovisi o vrsti invaliditeta. Dvostruko više osoba sa senzornim oštećenjima (dvadesetak posto) smatra da ih država dovoljno informira, među onima s tjelesnim oštećenjima takvih je desetak posto. Civilnim udrugama obraća se znatno više gluhih (69,1%) nego ostalih (najviše trećina). Gluhi su ujedno najmanje skloni samostalnoj potrazi za informacijama: čini ih to 6,6%, dok među ostalima ta proporcija iznosi oko polovice.

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom*

Ocjene aktualnog stanja u 14 područja na koja se odnosi *Zagrebačka strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom* iskazane su na ljestvicama u rasponu od 1 (uopće nisam zadovoljan/na) do 5 (potpuno sam zadovoljan/na) (Tablica 36). Ocjene se ne odnose na kvalitetu samog dokumenta, kao što ni provedba mjera koje predlaže ne ovisi samo o Gradu (za to ni ne raspolaže svim instrumentima, uključujući zakonodavne ovlasti) nego i o brojnim drugim čimbenicima.

U prosjeku, najbolje su ocijenjene zdravstvena zaštita (3,34), prikladnost uvjeta stanovanja (3,22), a potom i mogućnosti rekreacije, razonode i športa (3,02). Iako su relativno najviše, te ocjene jedva prelaze teorijsku srednju vrijednost ljestvice koja iznosi 3 (ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na). Zdravstvenom zaštitom relativno su zadovoljniji teže pokretni (ocjena 3,60), a gluhi je ocjenjuju lošije od svih ostalih skupina (3,08). Uvjetima stanovanja najzadovoljniji su slijepi (3,48), a najmanje zadovoljni ponovo gluhi (3,05), manje i od onih koji imaju većih poteškoća s kretanjem. Nasuprot tomu, gluhe osobe više su od ostalih zadovoljne mogućnostima rekreacije, razonode i športa (3,45).

Uvjeti za kvalitetan obiteljski život u prosjeku se ne ocjenjuju puno lošije od prethodnih područja (2,98). Njima su najzadovoljniji gluhi (3,16), a najmanje zadovoljni lakše pokretni (2,78).

Ocjena mogućnosti slobodnog i sigurnog kretanja te pristupačnost javnih sadržaja (kroz javni prijevoz, zvučne semafore, rampe, itd.) u prosjeku iznosi 2,93; manje od ostalih zadovoljne su teže pokretne osobe (2,72), a više od ostalih slijepi (3,02).

Mogućnosti kvalitetnog odgoja i obrazovanja dobile su prosječnu ocjenu 2,86. Najviše se zakinitima u tom pogledu osjećaju gluhe osobe (ocjena 2,71), a najmanje teže pokretne osobe (3,04). Praktično istu prosječnu ocjenu dobila je socijalna skrb (2,85). Njome su najmanje zadovoljni oni koji nemaju većih poteškoća s kretanjem (2,60), a relativno su zadovoljniji gluhi (3,07).

Pravnom zaštitom i zaštitom od nasilja i zlostavljanja, u prosjeku ocijenjenom ocjenom 2,77, najmanje su zadovoljne lakše pokretne (2,53), a najzadovoljnije gluhe osobe (2,91).

Ocjena mogućnosti ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u zajednici (2,67) razmjerno je homogena, malo varira među skupinama koje uključuju osobe s različitim vrstama oštećenja. Slično vrijedi za zadovoljstvo mogućnošću sudjelovanja osoba s invaliditetom u kulturnom životu (prosječna ocjena 2,65)

Mogućnost profesionalne rehabilitacije i informiranje o vlastitim pravima te svijesti zajednice o potrebama i pravima osoba s invaliditetom ocijenjeni su jednako (2,62). Razlike u ocjenama mogućnosti profesionalne rehabilitacije među skupinama nisu velike, no u ocjenama informiranja o pravima jesu: najmanje su zadovoljne lakše pokretne (2,36), a najviše gluhe osobe (3,07).

Područja koja su dobila najlošije ocjene mogućnost su sudjelovanja i zastupljenost osoba s invaliditetom u političkom i javnom životu (2,23) te mogućnost zapošljavanja i rada (2,16).

Političkom perspektivom najmanje su zadovoljne teže pokretne osobe (2,08), a nešto su manje nezadovoljni gluhi (2,33). Teže pokretni manje od ostalih zadovoljni su i profesionalnim perspektivama (2,05), a nešto manje nezadovoljstvo od ostalih iskazale su lakše pokretne osobe (2,23), no u cjelini su i ove ocjene, poput ocjena političkih perspektiva, podjednako niske i razmjerno homogene.

Na kraju, aktualno stanje u cjelini dobiva ocjenu 2,70 (ako se izračuna prosječna ocjena svih 14 područja), odnosno kreće se u rasponu od 2,62 (lakše pokretni) do 2,79 (slijepi).

Participacija i ocjena rada matične udruge

Članski staž (Tablica 37). Iako je prosječni staž sudjelovanja u radu matičnih udruga razmjerno dug, iznosi 17 godina, relativno najviše anketiranih (38%) u udruge se učlanilo prije deset ili manje godina. Staž osoba sa senzornim oštećenjima obuhvaćenih uzorkom u prosjeku je duži (20 godina) od onih koji imaju manjih ili većih poteškoća s kretanjem (13 i 17 godina).

Funkcije (Tablica 38). Između ostalih, istraživanju se odazvalo 8,5% onih koji u udrugama imaju neku funkciju, najviše među gluhima (15,5%), najmanje među lakše pokretnima (3,6%).

Sudjelovanje u radu i dolazak u udruge (Tablica 39). Većina anketiranih članova udruge posjećuje rijetko ili povremeno. Znatno aktivniji od svih ostalih su gluhi, više od polovice (58,5%) u udugu dolazi često ili svakodnevno, a još četvrtina (26%) povremeno. Najmanje su aktivne osobe s poteškoćama u kretanju; među onima koji imaju lakših poteškoća četvrtina udugu ne posjećuje nikad, što ne čini ni 29,9% onih s težim poteškoćama.

Ocjena rada udruga (Tablica 40). S obzirom na prethodno zabilježena staž i sudjelovanje u životu udruga, ocjena njihovog rada nije paušalna. Relativna je većina članstva (43,4%) uglavnom zadovoljna, nešto više od četvrtine (28,5%) i izrazito. Iskazano u ocjenama u rasponu školskih, prosjek iznosi 3,92. Radom matične udruge najzadovoljniji su gluhi (ocjena 4,41), ostale ocjene blago su natprosječne i slične (lakše pokretni 3,79; teže pokretni 3,77; slijepi 3,68).

Glavni problemi

Tablica 41 u Prilogu prikazuje sistematizirane odgovore (najviše tri) na otvoreno pitanje o tome koji problemi osobe s invaliditetom dugotrajno i najviše opterećuju.

Najveći je problem otežano funkcioniranje i nesamostalnost (navelo ga je 26,9% anketiranih). Slijedi nizak materijalni standard (22,1%) i manjak materijalnih prava, odnosno niske invalidnine i nedovoljno (adekvatnih) pomagala (20,8%). Podjednako često, u 19,9% slučajeva, spomenute su i poteškoće u socijalnoj komunikaciji i odnosima.

Strah od budućnosti, poteškoće pri zapošljavanju i neprilagođenost fizičkog i komunikacijskog okoliša spomenuti su podjednako često, u nešto manje od 15% slučajeva.

Manje od deset posto anketiranih navelo je još i neadekvatnu socijalnu (9,2%) i zdravstvenu skrb (4,4%), lošu informiranost o pravima (3,1%), poteškoće sa školovanjem (2,2%) i loš status i rad udruge (0,4%).

Prema spontano iskazanim poteškoćama gluhe se osobe najviše razlikuju od svih ostalih skupina. Većina navedenih poteškoća brine ih manje, osim otežanog zapošljavanja koje spominju znatno češće, u 30,9% slučajeva. Taj problem donekle slijede poteškoće u socijalnoj komunikaciji, koje posebno navodi 22,1% anketiranih, proporcija koja je identična onoj među slijepim osobama.

Socijalni odnosi i podrška

Dobro je poznato da su socijalni odnosi i podrška bitni svima, no osobama s invaliditetom, zbog otežanog funkcioniranja i potrebe za pomoći, posebno (nesamostalnost je, između ostalog, spontano navedena i kao glavni problem u prethodnom pitanju).

Glavni pomagači (Tablica 42). Četvrtina (24,7%) anketiranih osoba s invaliditetom navodi da im tuđa pomoć pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti uopće nije potrebna, no to se prije svega odnosi na gluhe (54,1%) i lakše pokretne osobe (26,4%). Među slijepim i teže pokretnim ti su udjeli znatno manji (8,1 i 4,4%). Oni kojima je pomoć potrebna najviše se oslanjaju na užu obitelj, ponajprije na roditelje (29%) i supružnike (28,1%). Slijepima, više nego osobama s ostalim vrstama oštećenja, pomažu i djeca (35,8%; među ostalim skupinama taj udio ne doseže 20%) i osobe izvan užeg obiteljskog kruga (prijatelji ili rodbina u 16,3%, susjedi, 17,4% slučajeva). Stručna je pomoć najviše potrebna teže pokretnima, upotrebljava je trećina (32,6%), dok među ostalim skupinama udio onih koji posežu za njom pri obavljanju svakodnevnih aktivnosti ne prelazi 10%.

Socijalna komunikacija (Tablice 43-46). Rezultati pokazuju da socijalna komunikacija osoba s invaliditetom, bez obzira na to kako se odvija (telefonom, druženjem, ugošćivanjem ili posjećivanjem drugih) nije oskudna.

Izrazita većina anketiranih s bliskim osobama telefonom komunicira jednom tjedno ili češće. Iznimka su gluhi kojima je pritom potrebna pomoć, pa ih oko tri četvrtine ili 72,5% niti jednom u posljednjih mjesec nije poseglo za tim načinom komunikacije.

Osim komunikacije telefonom, i druženje uživo vrlo je učestalo: s bliskim osobama natpolovična većina anketiranih nalazi se jednom tjedno ili češće. Tom su obliku druženja, za razliku od otežane komunikacije telefonom, više od ostalih skloni gluhi.

Ugošćivanja i posjete nešto su rjeđi oblik druženja (većina to najčešće čini rjeđe od jednom tjedno), no nije ni zanemariv – svega 15,3% anketiranih u proteklih mjesec dana nije nikoga ugostilo, a oko četvrtine (26,6%) nikog nije posjetilo.

Primanje posjeta podjednako je učestalo među svim skupinama i nešto je učestalije od odlaženja u goste. Ta se razlika, s obzirom na specifične poteškoće, ponajprije može pripisati odgovorima teže pokretnih: nešto ih više od polovice (51,8%) u posljednjih mjesec dana nisu bili ničiji gosti.

Socijalna podrška (Tablica 47). Skalom socijalne podrške,¹ koja sadrži 12 čestica, ispitano je koliko se može računati na različite aspekte pomoći (po četiri) koju mogu pružiti obitelj, prijatelji ili posebno bliske osobe („važni drugi“). Raspon skale, oblikovane u stupnjeve slaganja s tvrdnjama o dostupnosti podrške, može se interpretirati kao kontinuum u rasponu od 1 (odsutnost podrške) do 7 (potpuna podrška).

Ukupni prosjeci za cijelu skalu pokazuju da anketirane osobe s invaliditetom mogu računati na razmjerno visoku podršku, ponajprije važnih osoba (5,67) i obitelji (5,66), a potom i prijatelja (4,90). Razlike u ukupnoj podršci prema vrstama invaliditeta nisu velike, a sve se skupine, kad god im je to potrebno, dosljedno nešto više oslanjaju na obitelj i važne pojedince nego na prijatelje.

Diskriminacija i nasilje

Iskustvo diskriminacije (Tablica 48). Gotovo polovica (46,7%) osoba s invaliditetom u posljednjih je godinu dana doživjela neki oblik diskriminacije. Najmanje su joj bili izložene osobe s lakšim poteškoćama u kretanju (37,6%) a najviše, s obzirom na „nevidljivost“ oštećenja koje uključuje i različito kognitivno funkcioniranje i svojevrstu „kulturnu izoliranost“, gluhi (61,8%).

Nasilje (Tablica 49). Iako je, za razliku od razmjerno čestog iskustva diskriminacije, izloženih nasilju (pogotovo fizičkom) među osobama s invaliditetom bilo manje, udio onih koji su ga doživjeli nije apsolutno mali.

Fizičko nasilje unutar obitelji nije učestalo, no ni zanemarivo: tijekom života iskusilo ga je manje od deset posto anketiranih (8,2% u cijelom uzorku, bez većih razlika s obzirom na vrstu invaliditeta). No verbalno je znatno izraženije, gotovo četvrtina (23,5%) onih koji su se odazvali istraživanju bila mu je izložena, (očekivano) nešto manje od ostalih gluhi, njih 17,6%.

Fizičko ili verbalno nasilje izvan obitelji još je učestalije, doživjelo ga je 28,8% osoba u cijelom uzorku, najviše gluhi (39,8%), najmanje oni koji imaju većih poteškoća s kretanjem (19,7%). Za nasiljem zna posegnuti i medicinsko osoblje, iskusilo ga je 13,3% anketiranih, među kojima čak četvrtina (25,3%) gluhih.

¹ MSPSS – Multidimensional Scale of Perceived Social Support. Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52, 30-41.

Zadovoljstvo životom

Zadovoljstvo životom općenito i osjećaj sreće (Tablice 50 i 51). Zadovoljstvo životom općenito i osjećaj sreće ispitani su ljestvicom istog formata, u rasponu od 0 (uopće nisam zadovoljan/na ili sretan/na) do 10 (izrazito sam zadovoljan/na ili sretan/na). Rezultati su gotovo identični, u prosjeku iznose 6,56 (zadovoljstvo životom) i 6,67 (sreća). Iako razlike s obzirom na vrstu oštećenja nisu velike, to što su rezultati teže pokretnih i gluhih donekle povoljniji može ukazivati i na nešto uspješniju adaptaciju u tim skupinama.

Osobno blagostanje (Tablica 52). Primijenjena Skala osobnog blagostanja² mjeri zadovoljstvo različitim područjima života: materijalnim standardom, zdravljem, postignućima, odnosima s drugim ljudima, osjećajem sigurnosti, pripadnošću zajednici i projekcijom osjećaja sigurnosti u budućnosti, a pridodano je i zadovoljstvo seksualnim životom. Skala je istog raspona kao prethodne, one koje mjere zadovoljstvo životom općenito i osjećaj sreće, od 0 do 10.

Iako ne izrazito, osobe s invaliditetom najviše brine neizvjesnost u pogledu buduće zbrinutosti – iskazano zadovoljstvo projiciranim osjećajem sigurnosti u budućnosti u prosjeku iznosi 4,65, i to bez većih razlika prema vrsti invaliditeta.

Uzme li se u obzir raspon skale, zadovoljstvo zdravljem je prosječno (5,06). Više od ostalih njime su zadovoljni gluhi (6,36), u ostalim je skupinama izjednačeno (od 4,56 do 4,65).

Zadovoljstvo materijalnim standardom, vlastitim postignućima i sigurnošću tek je nešto više nego kad je u pitanju zdravlje, prosjeci iznose 5,64, 5,85 i 6,06. Kad je u pitanju standard, nema većih razlika među skupinama, postignućima su nešto zadovoljniji gluhi (u prosjeku 6,37;) a sigurnošću donekle teže pokretni (6,80).

Zadovoljstvo socijalnim odnosima (6,94) i pripadnošću (6,67) na vrhu je hijerarhije. Kad su u pitanju odnosi, među skupinama nema razlika na koje bi se trebalo osvrnuti, dok su uklopljenošću u društvo nešto manje od ostalih zadovoljni gluhi (6,19).

Prosječan odgovor na dodano pitanje o zadovoljstvu seksualnim životom iznosi 4,67. U tom se pogledu najviše razlikuju teško pokretni (2,88) od gluhih (6,37), a prosječno zadovoljstvo lakše pokretnih i slijepih unutar je tog raspona, iznosi 4,13 (lakše pokretni) i 4,84 (slijepi).

Slobodno vrijeme

Aktivnosti (Tablica 53). U skladu s onim što je spomenuto u fokus-grupi, sportskim aktivnostima osobe s invaliditetom posvećuju manje vremena nego ostalim načinima provođenja slobodnog vremena. Većina anketiranih (65,7%) ne upražnjava ih nikad ili to čini rijetko. Nešto su aktivniji gluhi, 40% ih se barem ponekad bavi sportom.

² The International Wellbeing Group. (2006). *Personal Wellbeing Index–Adult* (Manual, 4th ed.) Melbourne: Australian Centre on Quality of Life, Deakin University.

Posjećivanje kulturnih priredbi još je rjeđe, na taj način nikad ne provodi (ili rijetko provodi) vrijeme 74,1% anketiranih, bez većih razlika prema vrsti oštećenja. Razmjerno slabo zanimanje za sport i kulturu svakako treba pripisati i teškoj pristupačnosti te nedovoljnoj prilagođenosti ponude osobama s različitim oblicima invaliditeta.

Osobe s invaliditetom nisu posebno zainteresirane ni za igranje društvenih igara, više ih od polovice (59,7%) tomu uopće nije ili je tek rijetko sklono. U ovom slučaju razlike među osobama s tjelesnim oštećenjima nisu velike, no sa senzornim jesu – gluhipa su društvene igre znatno zanimljivije nego slijepima: među gluhipa 62,1% je onih koji ih igraju ponekad ili često, dok je takvih među slijepima svega 18%.

U usporedbi s bavljenjem sportom, posjećivanjem kulturnih priredbi ili igranjem društvenih igara, hobističkim aktivnostima znatno se češće posvećuje slobodno vrijeme. Trećina anketiranih osoba (34,4%) nekim se hobbijem zanima povremeno, a četvrtina (26,5%) često, pri čemu vrsta invaliditeta ne igra presudnu ulogu.

Praćenje medija (Tablica 54). U usporedbi s ostalim medijima, praćenje televizijskog programa (uključujući središnje informativne emisije) relativno je učestalije: onih koji ga ne prate (ili rijetko prate) u cijelom je uzorku oko četvrtine; među osobama sa senzornim oštećenjima ti su udjeli veći, i do (otprilike) 40% među slijepima (pogotovo kad nisu u pitanju glavne informativne emisije).

Radio se sluša, u prosjeku, nešto rjeđe, ponajprije zbog udjela gluhih (85,2% ne čini ih to nikad, ostalima je potrebno prevoditi). Za razliku od toga, slijepima je radio omiljeniji medij nego ostalima, često ili redovito sluša ga njih 84,4%.

Tisak se „umjereno“ prati, među osobama s tjelesnim oštećenjima tek je nešto više onih koji ga prate rjeđe u odnosu na one koji to čine često. Iznimka su osobe sa senzornim oštećenjima, gluhi ga prate češće od svih ostalih (često ili redovito njih 60,2%), a slijepi, budući da im je potrebna pomoć, rjeđe (67% nikad ili rijetko).

Internet je vrlo popularan. Redovito ili često pristupa mu 64,5% lakše pokretnih, 60,1% teže pokretnih i 58% gluhih. Ni udio čestih ili redovitih korisnika među slijepima, unatoč ograničenjima i potrebom za pomoći, nije mali – iznosi 37,8% (no u toj je skupini i 54,1% onih koji ga ne upotrebljavaju nikad).

Samopoštovanje i optimizam

Samopoštovanje (Tablica 55). Naširoko upotrebljavanom Rosenbergovom³ skalom, koja se sastoji od 10 čestica, provjeren je stupanj samopoštovanja osoba s invaliditetom kao važna odrednica aktivnijeg odnosa prema životu i lakšeg nošenja s poteškoćama. Skala se sastoji od tvrdnji koje se

³ Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton University Press, Princeton.

odnose na različite aspekte samopoštovanja, a stupanj slaganja s tim tvrdnjama u rasponu od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem) ukazuje na njegovu razinu.

Prosječni rezultat na cijeloj skali (3,63)⁴ ukazuje na umjereno visoko samopoštovanje u cijelom uzorku. Prilično je ujednačeno među skupinama, tek je među gluhima nešto veće (3,88).

Kad je riječ o pojedinim aspektima samopoštovanja, kratki pregled odgovora na pozitivno intonirane čestice pokazuje da izrazita većina misli da vrijedi koliko i drugi te da ima niz vrijednih osobina (slaganja s tim tvrdnjama u prosjeku iznose 4,10 i 4,09, bez većih razlika među skupinama). Svi se nešto manje slažu s tvrdnjom da sposobni koliko i drugi, u prosjeku 3,39 (posebno teže pokretni, 3,03 i slijepi, 3,07) ili da mogu raditi što i oni (u prosjeku 3,24; teže pokretni 2,63, slijepi 2,95). Zadovoljstvo samim sobom je umjereno (3,55) i u tom pogledu nema većih razlika među skupinama.

Odgovor na prvu negativno intoniranu česticu je neutralan: anketirani se u prosjeku niti slažu niti ne slažu (3,00) s tvrdnjom prema kojoj bi bilo dobro da imaju više poštovanja prema sebi. Manje se slažu s tvrdnjom da nema toga čime bi se mogli ponositi (2,39), da se osjećaju beskorisnim (2,54), da povremeno osjećaju da ništa ne vrijede (2,27) ili da polako dolaze do tog saznanja (2,06). Iako odgovori na sve čestice donekle variraju među skupinama, varijacije nisu tolike da bi zaslužile poseban osvrt.

Optimizam (Tablica 56). Uz samopoštovanje, i životni je optimizam bitna odrednica uspješnijeg nošenja s teškoćama uzrokovanim invaliditetom. Ispitan je ljestvicom⁵ koja se sastoji od šest čestica u obliku tvrdnji s kojima se moglo složiti ili ne složiti u rasponu od 1 (uopće se ne slažem) do 5 (potpuno se slažem).

Prosječan rezultat na cijeloj skali,⁶ koji iznosi 3,29, ukazuje na umjereno izraženi optimizam. Veće varijacije među skupinama nisu zabilježene. Za razliku od skale samopoštovanja, čestice skale optimizma ne mjere njegove različite aspekte nego, ponajprije, služe za postizanje veće pouzdanosti ukupnog rezultata. Zbog tog razloga pojedinačne rezultate nije ni potrebno posebno komentirati.

⁴ Prilikom izračunavanja prosjeka za cijelu skalu negativno intonirane čestice reskalirane su tako da veći rezultat znači veće samopoštovanje.

⁵ Scheier M, Carver C, Bridges M. (1994). Distinguishing optimism from neuroticism (and trait anxiety, self-mastery, and self-esteem): A reevaluation of the life orientation test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 1063-1078.

⁶ Pri formiranju ukupnog rezultata na skali negativno intonirane čestice reskalirane su tako da veći rezultat znači veći optimizam.

Religioznost

Uz socijalnu i profesionalnu podršku, oslanjanje na vlastite snage (samopoštovanje, optimizam), i metafizička pomoć može biti važan oslonac pri nošenju s poteškoćama izazvanih invaliditetom.

Pripadnost vjerskoj zajednici (Tablica 57). Natpolovična većina ispitanih osoba s invaliditetom pripada nekoj vjerskoj zajednici, a unutar te skupine omjeri onih koji prihvaćaju ili ne prihvaćaju sve što ona naučava prilično su uravnoteženi (35,3 naspram 28,7%). Onih koji su vjernici, ali ne pripadaju ni jednoj vjerskoj zajednici (13,3%) podjednako su brojni kao i ateisti (11,4%).

Stupanj religioznosti (Tablica 58). Prosječan odgovor na ljestvici u rasponu od 0 (uopće nisam religiozan/na) do 10 (izrazito sam religiozan/na), koji iznosi 5,57, ukazuje na općenito umjeren stupanj religioznosti (gluhi su nešto manje religiozni od ostalih, u prosjeku 4,31).

Pomoć vjere pri nošenju s poteškoćama (Tablica 59). Većini anketiranih vjera donekle pomaže u nošenju s poteškoćama, manje od ostalih gluhima među kojima je i najviše ateista. Onih kojima izrazito pomaže među lakše pokretnima je 19,6%, među teže pokretnima 21,2%, među gluhima 1,1% i slijepima 17,3%.

Seminari ozdravljenja i duhovne obnove (Tablica 60). Onih koji nikad nisu pohodili neki seminar ozdravljenja ili duhovne obnove u cijelom je uzorku 69,5% (među gluhima 91,2%), dok su udjeli onih koji su ih posjetili jednokratno i višekratno podjednaki (14,2 i 15,2%).

Pomoć vjere pri ozdravljenju (Tablica 61). Prema mišljenju 20% anketiranih, čvrsta vjera u Boga može donijeti ozdravljenje bez obzira na vrstu bolesti. Da to može, ali i ne mora biti redovit slučaj misli ih 30,2%, dok trećina (34,8%) uopće ne vjeruje tu mogućnost (a posebno ne vjeruju gluhi, njih 53,6%).

(Bio)etička pitanja

Na kraju, zakonska rješenja nekih etički dvojbenih pitanja, uključujući ona koja pokušavaju regulirati sivu zonu tzv. „industrije grijeha“, često izazivaju podjele u javnosti. Izazivaju li takve podjele i među osobama s invaliditetom provjereno je postavljanjem nekoliko kratkih završnih pitanja.

Eutanazija (Tablica 62). Mišljenja o eutanaziji podijeljena su, 31,3% anketiranih smatra da je ne bi trebalo legalizirati, 37,6% da bi, 29,1% ne zna.

Prostitucija (Tablica 63). Mišljenja su podijeljena i u pogledu legalizacije prostitucije, no nešto je više onih koji se tomu protive (41,6%) nego podržavaju (36,9%), dok se 20,9% ne može opredijeliti.

Uporaba lakih droga (Tablica 64). Odgovori na ovo pitanje gotovo su identični onima na prethodno. Legalizaciji uporabe lakih droga protivi se 41,7% anketiranih, tu bi odluku podržalo 38,6%, a 18,7% nije iskazalo mišljenje.

Pojedine skupine razlikuju se u mišljenjima o navedenim pitanjima, no razlike nisu velike, dosljedne ni sustavne. Jedini je natpolovični odgovor protivljenje slijepih (56%) legalizaciji upotrebe lakih droga (uz 26,6% podrške), a to je ujedno i najveći kontrast u podršci ili otporu bilo kojem od spomenutih prijedloga.

Konzumiranje alkohola (Tablica 65). Konzumiranje alkohola među onima koji su sudjelovali u istraživanju vrlo je rijetko: alkoholna pića većinom se uopće ne konzumiraju (u 43,4% slučajeva), ili se konzumiraju samo u posebnim prigodama (41,1%). Svakodnevno alkohol ne pije nitko, nekoliko puta tjedno pije ga 3,7% anketiranih, a otprilike jednom tjedno 11%. Osobe sa senzornim oštećenjima, ponajprije gluhi, tek su nešto češći konzumenti od ostalih.

PRILOG: TABLIČNI PREGLED ANKETNIH REZULTATA

Sociodemografska obilježja 1/7 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
1. Spol/rod						
1.	Muški	34,9	51,1	48,6	38,4	42,7
2.	Ženski	64,1	46,0	48,6	58,1	54,8
	Bez odgovora	1,0	2,9	2,8	3,5	2,5
2. Dob						
1.	18 do 30 godina	11,9	11,7	19,3	7,5	12,7
2.	31 do 40	13,9	16,8	18,2	13,8	15,6
3.	41 do 50	21,1	31,4	11,6	15,5	19,2
4.	51 do 60	22,2	16,8	16,6	13,8	17,5
5.	61 do 70	19,1	9,5	12,7	23,0	16,5
6.	71 i više godina	9,3	5,1	13,8	23,0	13,1
	Bez odgovora	2,6	8,8	7,7	3,4	5,4
	Prosjek (godina)	51	46	48	57	51
3. Kakav je Vaš sadašnji bračni status?						
1.	U braku sam	38,3	23,2	39,8	43,9	37,1
2.	U braku sam, ali živimo odvojeno	0,5	1,4	2,8	0,0	1,2
3.	Izvanbračna zajednica	4,1	6,5	6,1	4,6	5,3
4.	Neoženjen/neudana, nisam živio/živjela u braku ni izvanbračnoj zajednici	34,2	56,5	29,8	26,6	35,6
5.	Rastavljen/rastavljena ili prekinuta izvanbračna zajednica	10,4	5,1	8,8	8,1	8,3
6.	Udovac/udovica	9,8	2,9	10,5	15,6	10,1
	Bez odgovora	2,6	4,3	2,2	1,2	2,5

Sociodemografska obilježja 2/7 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
4. Koliko članova, uključujući i Vas, ima Vaše kućanstvo?						
1.	Živim sam/sama	16,6	13,1	13,7	20,9	16,2
2.	Dva	28,5	29,2	26,9	36,0	30,1
3.	Tri	21,8	25,5	17,6	19,2	20,8
4.	Četiri	20,2	16,1	20,3	9,3	16,7
5.	Pet	7,3	4,4	9,9	6,4	7,2
6.	Šest	1,6	0,7	3,8	3,5	2,5
7.	Sedam ili više	1,6	4,4	0,0	1,7	1,8
	Bez odgovora	2,6	6,6	7,7	2,9	4,8
	Prosjek (broj članova)	2,84	2,92	2,97	2,61	2,83
5. Koliko imate djece?						
1. Starije od 18 godina						
	Jedno	16,7	7,2	17,6	29,5	18,2
	Dvoje	20,8	12,3	15,4	28,3	19,6
	Troje ili više	4,1	2,1	9,9	1,2	4,5
	Bez odgovora, nemam	58,3	78,3	57,1	41,0	57,7
	Prosjek (broj djece)	1,74	1,87	1,95	1,53	1,74
S Vama živi						
	Jedno	16,1	5,1	14,3	19,2	14,2
	Dvoje	4,7	3,6	4,9	4,7	4,5
	Troje ili više	1,5	0,7	3,3	0,0	1,4
	Bez odgovora, nemam ili žive odvojeno	77,7	90,5	77,5	76,2	79,8
	Prosjek (broj djece)	1,35	1,54	1,65	1,19	1,41

(nastavak na sljedećoj stranici)

Sociodemografska obilježja 3/7 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
5. Koliko imate djece? (nastavak s prethodne stranice)						
2. Mlađe od 18 godina?						
Jedno		9,3	5,8	8,8	3,5	7,0
Dvoje		4,7	1,4	2,8	1,7	2,8
Troje ili više		0,5	0,0	3,9	2,4	1,8
Nemam mlađe djece, bez odgovora		85,5	92,8	84,5	92,5	88,5
Prosjek (broj djece)		1,40	1,31	1,69	1,88	1,57
S Vama živi						
Jedno		7,8	5,1	9,9	4,6	7,0
Dvoje		4,2	1,4	2,2	1,7	2,5
Troje ili više		0,5	0,0	3,8	1,2	1,5
Nemam, žive odvojeno, bez odgovora		87,5	93,5	84,1	92,5	89,1
Prosjek (broj djece)		1,44	1,35	1,63	1,63	1,53
6. Radna aktivnost?						
1. Zaposlen/a u javnom ili državnom sektoru		11,8	2,9	8,8	16,2	10,3
2. Zaposlen/a kod privatnog poslodavca		7,2	0,7	8,8	1,7	5,0
3. Obrtnik/ca, privatni poduzetnik/ca		1,0	2,2	1,1	1,2	1,3
4. Privremeno zaposlen/a		3,1	1,5	18,2	1,7	6,4
5. Poljoprivrednik/ca		0,5	0,0	1,1	0,0	0,4
6. Učenik/učenica		1,5	5,8	0,0	1,7	2,0
7. Student/studentica		2,6	3,6	8,8	2,9	4,5
8. Kućanica		0,0	0,0	0,0	2,9	0,7
9. Umirovljenik/umirovljenica		47,7	47,4	33,7	65,9	48,5
10. Nezaposlen/a		19,0	20,4	15,5	4,6	14,7
11. Ostalo		4,1	10,2	1,1	1,2	3,8
Bez odgovora		1,5	5,1	2,8	0,0	2,2

Sociodemografska obilježja 4/7 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
7. Ukupni radni staž?						
1.	Do 10 godina	13,5	17,4	21,4	12,1	16,1
2.	11 do 20	19,8	10,1	17,6	12,1	15,3
3.	21 do 30	21,9	11,6	11,5	26,6	18,2
4.	31 do 40	17,2	6,5	26,9	27,2	20,1
5.	41 i više godina	4,2	0,0	2,2	7,5	3,6
	Bez odgovora, nemam staža	23,4	54,3	20,3	14,5	26,6
	Prosjek (godina)	23	17	22	26	23
8. Ako ga nemate, razmišljate li o pokretanju vlastitog posla (privatnog biznisa)?						
1.	Ne	75,0	73,0	71,8	78,6	74,7
2.	Da	8,3	13,9	23,2	2,9	12,0
	Bez odgovora	16,7	13,1	5,0	18,5	13,3
9. Koliki je približno sadašnji mjesečni prihod po članu Vašeg kućanstva?						
1.	Manje od 500 kuna	2,6	5,1	1,1	1,7	2,5
2.	Više od 500, manje od 1000 kuna	5,7	4,3	2,8	3,5	4,1
3.	Više od 1000, manje od 1500 kuna	10,9	7,2	12,7	12,8	11,1
4.	Više od 1500, manje od 2000 kuna	18,1	14,5	37,0	17,4	22,2
5.	Više od 2000, manje od 3000 kuna	22,3	28,3	26,0	18,6	23,5
6.	Više od 3000, manje od 4000 kuna	21,2	13,0	11,6	25,6	18,1
7.	Više od 4000, manje od 5000 kuna	9,3	10,9	3,9	11,0	8,6
8.	Više od 5000 kuna	6,7	5,8	2,2	8,1	5,7
	Bez odgovora	3,1	10,9	2,8	1,2	4,1
	Prosjek (1-8)	4,91	4,89	4,49	5,11	4,85

Sociodemografska obilježja 5/7 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
10. Imate li poteškoća s podmirivanjem svojih osnovnih životnih troškova?						
1.	Nemam	34,2	23,2	30,0	36,6	31,5
2.	Ponekad imam	39,4	40,6	47,8	41,3	42,3
3.	Stalno imam	25,9	35,5	22,2	22,1	25,9
	Bez odgovora	0,5	0,7	0,0	0,0	0,3
	Prosjek (1-3)	1,91	2,12	1,92	1,85	1,94
11. Trenutačno živite s...						
1.	Roditeljima	24,5	49,6	31,9	20,2	30,5
2.	Bračnim drugom i/ili djecom	47,4	26,6	40,7	52,0	42,6
3.	Rodbinom ili prijateljima	3,6	3,6	1,1	2,9	2,8
4.	U umirovljeničkom domu	0,5	3,6	1,1	1,2	1,5
5.	U specijaliziranoj ustanovi za osobe s invaliditetom	0,5	0,7	0,0	0,0	0,3
6.	Ostalo	21,9	12,9	19,2	19,1	18,7
	Bez odgovora	1,6	2,9	6,0	4,6	3,8
12. Prostor u kojem živite jest:						
1.	Vlastita kuća/stan	50,0	36,0	40,7	49,7	44,6
2.	Obiteljska kuća/stan	34,9	38,2	36,8	33,9	35,8
3.	Umirovljenički dom ili srodna ustanova	0,5	4,4	1,1	1,2	1,6
4.	Ustanova socijalne skrbi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5.	Udomiteljska obitelj	0,0	0,0	0,0	1,2	0,3
6.	Podstanarstvo	5,2	2,9	15,4	5,3	7,5
7.	Gradski stan	4,2	14,0	3,8	3,5	5,9
8.	Ostalo	4,7	2,9	0,0	5,3	3,2
	Bez odgovora	0,5	1,5	2,2	0,0	1,0

Sociodemografska obilježja 6/7 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
13. S aspekta Vašeg invaliditeta, prostor u kojem živite:						
1.	Uopće nije prilagođen Vašim potrebama	14,4	16,7	9,9	11,0	12,8
2.	Djelomično je prilagođen Vašim potrebama	46,9	52,2	47,5	36,0	45,4
3.	Potpuno je prilagođen Vašim potrebama	35,6	28,3	35,9	49,4	37,7
	Bez odgovora	3,1	2,9	6,6	3,5	4,1
	Prosjek (1-3)	2,22	2,12	2,28	2,40	2,26
14. Obrazovanje koje ste stekli:						
1.	Vi osobno					
1.	Osnovna škola ili manje	7,3	24,6	2,2	7,5	9,5
2.	Dvogodišnja ili trogodišnja srednja škola	19,2	12,3	23,2	20,2	19,1
3.	Četverogodišnja srednja škola	39,9	34,1	50,3	47,4	43,4
4.	Viša škola, fakultet	30,6	21,7	19,3	23,1	23,9
	Bez odgovora	3,1	7,2	5,0	1,7	4,1
	Prosjek (1-4)	2,97	2,57	2,92	2,88	2,86
2.	Partner/partnerica (ako ga/ju imate)					
1.	Osnovna škola ili manje	3,6	5,1	0,0	2,9	2,8
2.	Dvogodišnja ili trogodišnja srednja škola	5,7	5,1	11,6	14,5	9,4
3.	Četverogodišnja srednja škola	20,3	12,4	38,1	22,0	23,9
4.	Viša škola, fakultet	18,2	9,5	15,5	13,9	14,6
	Bez odgovora	52,1	67,9	34,8	46,8	49,3
	Prosjek (1-4)	3,10	2,84	3,06	2,88	2,99

(nastavak na sljedećoj stranici)

Sociodemografska obilježja 7/7 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
14. Obrazovanje koje su stekli (nastavak s prethodne stranice):						
3. Otac						
1.	Osnovna škola ili manje	15,5	15,2	9,9	22,1	15,6
2.	Dvogodišnja ili trogodišnja srednja škola	15,5	12,3	27,1	14,5	17,7
3.	Četverogodišnja srednja škola	23,8	23,2	33,1	19,2	25,0
4.	Viša škola, fakultet	18,7	21,0	14,4	11,0	16,1
	Bez odgovora	26,4	28,3	15,5	33,1	25,6
	Prosjek (1-4)	2,61	2,70	2,62	2,29	2,56
4. Majka						
1.	Osnovna škola ili manje	27,5	24,6	10,6	33,1	23,9
2.	Dvogodišnja ili trogodišnja srednja škola	11,4	8,7	19,4	11,0	12,9
3.	Četverogodišnja srednja škola	26,4	30,4	38,9	20,9	29,1
4.	Viša škola, fakultet	14,0	18,8	15,6	5,2	13,2
	Bez odgovora	20,7	17,4	15,6	29,7	20,9
	Prosjek (1-4)	2,34	2,52	2,70	1,99	2,40

Tjelesni status i potreba za pomoći 1/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
15. Koja je Vaša dijagnoza? (Moguće više odgovora)						
1.	Amputacija	7,3	0,7	1,1	3,5	3,4
2.	Cerebralna, dječja paraliza	25,9	39,1	1,1	1,2	15,8
3.	Mišićna distrofija ili srodno oboljenje	10,4	16,1	0,0	1,2	6,4
4.	Multipla skleroza	33,2	16,7	0,0	0,0	12,7
5.	Oštećenje organa za kretanje	18,7	10,9	2,8	6,4	9,8
6.	Oštećenje sluha	6,2	3,6	100,0	9,9	31,4
7.	Oštećenje vida	8,3	8,0	3,9	100,0	30,2
8.	Paraplegija, tetraplegija	3,1	29,7	0,0	1,7	7,3
9.	Nešto drugo	16,6	10,2	0,0	3,5	7,6
16. Kad ste postali osoba s invaliditetom?						
1.	Od rođenja	24,6	44,6	53,8	25,4	36,6
2.	Do 7. godine života	8,7	4,3	25,8	7,5	12,0
3.	Od 8. do 15. godine života	6,2	6,5	2,2	12,1	6,7
4.	Od 16. do 20. godine života	5,1	8,6	2,7	6,4	5,5
5.	Od 21. do 30. godine života	14,4	10,1	1,1	5,2	7,7
6.	Od 31. do 40. godine života	12,3	10,8	6,0	11,0	10,0
7.	Od 41. do 60. godine života	24,1	12,9	3,8	19,1	15,2
8.	Poslije 61. godine života	3,1	2,2	2,2	12,1	4,9
	Bez odgovora	1,5	0,0	2,2	1,2	1,3
	Prosjek (1-8)	4,27	3,30	2,11	4,30	3,51

Tjelesni status i potreba za pomoći 2/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
17. Koliko ste dugo osoba s invaliditetom?						
1.	Do 10 godina	18,8	19,7	4,9	20,3	15,7
2.	11 do 20	24,6	21,9	9,9	16,3	18,0
3.	21 do 30	16,2	16,1	19,2	15,7	16,9
4.	31 do 40	12,0	11,7	13,7	14,0	12,9
5.	41 do 50	9,9	19,0	7,7	9,3	11,0
6.	51 i više godina	11,5	8,8	33,0	20,9	19,1
	Bez odgovora	6,8	2,9	11,5	3,5	6,5
	Prosjek (godina)	27	28	42	31	32
18. Koji je glavni uzrok Vašeg invaliditeta?						
1.	Posljedica bolesti	67,0	51,4	42,5	62,4	56,3
2.	Ozljeda na radu	1,5	1,4	2,8	4,6	2,6
3.	Ozljeda u prometnoj nesreći	6,2	8,7	2,8	3,5	5,1
4.	Ozljeda u sportu	0,5	0,7	2,2	0,0	0,9
5.	Posljedica rata	1,5	4,3	2,8	7,5	3,9
6.	Neki drugi uzrok	22,2	32,6	44,8	20,8	29,9
	Bez odgovora	1,0	0,7	2,2	1,2	1,3

Tjelesni status i potreba za pomoći 3/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
19. Na koliko je službeno procijenjen postotak Vašeg invaliditeta?						
1.	Do 20%	0,5	0,0	2,2	0,0	0,7
2.	Od 21% do 40%	3,1	0,7	0,0	1,2	1,3
3.	Od 41% do 60%	5,2	0,7	1,1	0,0	1,9
4.	Od 61% do 80%	33,7	1,5	38,5	5,2	21,3
5.	Od 81% do 100%	50,3	94,9	57,1	89,0	70,8
	Nije procijenjen postotak, Bez odgovora	7,2	2,2	1,1	4,6	4,0
	Prosjek (1-5)	4,41	4,94	4,51	4,91	4,67
20. Koliko ste pokretni?						
1.	Mogu hodati bez problema	45,1	0,0	88,4	32,0	44,2
2.	Mogu hodati, ali uz pomoć štapa, štaka ili druge osobe	54,9	0,0	10,5	68,0	35,4
3.	Krećem se u invalidskim kolicima	0,0	70,8	1,1	0,0	14,5
4.	Uopće nisam pokretan/na	0,0	29,2	0,0	0,0	5,9
	Bez odgovora	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Prosjek (1-4)	1,55	3,29	1,13	1,68	1,82
21. Molimo Vas da procijenite koliko Vam je potrebna pomoć...						
1.	Pri odlasku na WC					
	1. Uopće mi nije potrebna	67,5	19,0	84,5	74,4	64,0
	2. Donekle mi je potrebna	20,1	20,4	6,1	16,3	15,5
	3. Jako mi je potrebna	6,7	56,9	2,8	1,2	14,3
	Bez odgovora	5,7	3,6	6,6	8,1	6,1
	Prosjek (1-3)	1,35	2,39	1,13	1,20	1,47

(nastavak na sljedećoj stranici)

Tjelesni status i potreba za pomoći 4/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
21. Molimo Vas da procijenite koliko Vam je potrebna pomoć... (nastavak s prethodne stranice)						
2. Pri kretanju						
1.	Uopće mi nije potrebna	41,1	10,9	76,8	29,7	41,6
2.	Donekle mi je potrebna	40,6	21,0	10,5	43,0	29,3
3.	Jako mi je potrebna	12,0	63,8	6,1	25,6	24,3
	Bez odgovora	6,3	4,3	6,6	1,7	4,8
	Prosjek (1-3)	1,69	2,55	1,24	1,96	1,82
3. Pri oblačenju						
1.	Uopće mi nije potrebna	54,9	15,3	83,4	67,3	57,6
2.	Donekle mi je potrebna	29,5	24,1	2,8	19,3	18,8
3.	Jako mi je potrebna	8,3	58,4	6,1	5,3	17,0
	Bez odgovora	7,3	2,2	7,7	8,2	6,6
	Prosjek (1-3)	1,50	2,44	1,16	1,33	1,57
4. Prilikom kupanja ili tuširanja						
1.	Uopće mi nije potrebna	51,3	12,9	80,2	60,5	53,5
2.	Donekle mi je potrebna	28,5	15,8	6,0	23,8	18,8
3.	Jako mi je potrebna	16,6	68,3	6,0	8,1	22,2
	Bez odgovora	3,6	2,9	7,7	7,6	5,5
	Prosjek (1-3)	1,64	2,57	1,19	1,44	1,67

Tjelesni status i potreba za pomoći 5/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
22. Općenito govoreći, koliko često osjećate bolove?						
1.	Nemam bolova	12,4	15,2	49,5	28,5	26,9
2.	Rijetko	28,5	30,4	29,7	28,5	29,2
3.	Često	28,0	30,4	13,7	17,4	22,0
4.	Svakodnevno	31,1	22,5	4,9	25,6	21,0
	Bez odgovora	0,0	1,4	2,2	0,0	0,9
	Prosjek (1-4)	2,78	2,61	1,73	2,40	2,38
23. Ako osjećate bolove možete li procijeniti kako su jaki?						
1.	Ne trpim bolove	13,0	15,9	46,4	25,4	25,5
2.	Lagani	9,8	9,4	27,1	13,9	15,3
3.	Umjereni	49,2	43,5	19,3	34,7	36,5
4.	Jaki	21,2	21,0	5,0	15,6	15,5
5.	Vrlo jaki	5,2	6,5	1,1	2,9	3,8
	Bez odgovora	1,6	3,6	1,1	7,5	3,4
	Prosjek (1-5)	2,97	2,91	1,85	2,52	2,55

Upotreba usluga i pomoći 1/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
24. Što od sljedećeg koristite?						
1. ZET-ov specijalni prijevoz za osobe s invaliditetom						
1. Da		13,0	47,1	24,3	12,1	22,7
2. Ne		85,9	48,6	74,6	86,1	75,4
Bez odgovora		1,0	4,3	1,1	1,7	1,9
2. Besplatnu godišnju kartu za javni prijevoz						
1. Da		52,8	18,2	75,7	66,3	55,3
2. Ne		46,1	78,8	23,2	32,0	43,0
Bez odgovora		1,0	2,9	1,1	1,7	1,6
3. Znak pristupačnosti						
1. Da		49,5	60,1	17,6	36,6	39,9
2. Ne		48,5	35,5	81,3	59,9	57,4
Bez odgovora		2,1	4,3	1,1	3,5	2,6
4. Pravo na povlastice u željezničkom prometu						
1. Da		9,8	2,9	43,6	34,9	23,7
2. Ne		88,1	94,2	55,2	63,4	74,4
Bez odgovora		2,1	2,9	1,1	1,7	1,9
5. Pravo na oslobađanje od plaćanja autoputova						
1. Da		27,5	34,8	12,7	15,7	22,1
2. Ne		71,0	62,3	86,2	82,6	76,2
Bez odgovora		1,6	2,9	1,1	1,7	1,8

Upotreba usluga i pomoći 2/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
25. Jeste li korisnik:						
1. Zdravstvene njege u kući						
1. Da	6,7	38,4	8,8	3,5	12,9	
2. Ne	92,2	58,7	90,1	93,0	85,1	
Bez odgovora	1,0	2,9	1,1	3,5	2,0	
2. Dodatne fizikalne terapije (preko Grada)						
1. Da	18,1	26,8	5,0	6,4	13,5	
2. Ne	80,8	70,3	93,9	90,1	84,5	
Bez odgovora	1,0	2,9	1,1	3,5	2,0	
3. Usluga osobnog asistenta						
1. Da	4,7	33,6	8,8	9,9	12,9	
2. Ne	94,3	63,5	90,1	86,6	85,1	
Bez odgovora	1,0	2,9	1,1	3,5	2,0	
4. Naknade zbog tjelesnog oštećenja						
1. Da	38,3	50,7	53,3	59,5	50,1	
2. Ne	60,6	46,4	45,6	35,8	47,5	
Bez odgovora	1,0	2,9	1,1	4,6	2,3	
26. Ako do sada niste koristili neke od navedenih vrsta pomoći, iako ste to mogli, zašto to niste učinili? (Možete izabrati više odgovora)						
1. Nisam želio/željela, pokušao/la sam se nekako snaći sam/a	26,9	24,6	39,8	23,8	29,1	
2. Nisam znao/la kome se obratiti za pomoć	26,4	20,3	18,2	14,5	20,0	
3. Zatražio/la sam pomoć, ali još uvijek ju nisam dobio/la	11,9	20,3	8,8	6,4	11,4	
4. Nešto drugo	25,4	30,7	24,3	33,7	28,3	

Upotreba usluga i pomoći 3/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
27. Koristite li ili ste koristili usluge i prava iz socijalne skrbi (preko centra za socijalnu skrb ili Grada Zagreba)?						
1. Savjetovanje						
1.	Ne	84,0	81,8	71,8	82,0	79,8
2.	Da, prije	9,3	5,8	18,2	3,5	9,5
3.	Da, još uvijek	5,2	5,1	8,8	5,2	6,1
	Bez odgovora	1,5	7,3	1,1	9,3	4,5
2. Zajamčena minimalna naknada						
1.	Ne	83,4	72,5	79,6	65,1	75,6
2.	Da, prije	4,1	4,3	6,6	2,9	4,5
3.	Da, još uvijek	10,4	14,5	12,7	19,2	14,0
	Bez odgovora	2,1	8,7	1,1	12,8	5,8
3. Doplatak za pomoć i njegu						
1.	Ne	74,1	48,6	20,4	30,2	43,7
2.	Da, prije	3,6	11,6	12,7	6,4	8,3
3.	Da, još uvijek	21,8	33,3	65,7	58,1	44,9
	Bez odgovora	0,5	6,5	1,1	5,2	3,1
4. Pomoć u kući						
1.	Ne	91,2	79,6	93,9	88,4	88,9
2.	Da, prije	1,0	2,9	1,1	0,0	1,2
3.	Da, još uvijek	5,7	10,2	2,8	3,5	5,3
	Bez odgovora	2,1	7,3	2,2	8,1	4,7

(nastavak na sljedećoj stranici)

Upotreba usluga i pomoći 4/5 (postotci)

	Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
	lakša	teža	sluha	vida	
27. Koristite li ili ste koristili usluge i prava iz socijalne skrbi (preko centra za socijalnu skrb ili Grada Zagreba)? (nastavak s prethodne stranice)					
5. Jednokratna naknada					
1. Ne	87,0	66,7	76,8	80,2	78,5
2. Da, prije	9,4	19,6	22,1	5,2	13,8
3. Da, još uvijek	2,6	6,5	1,1	5,2	3,7
Bez odgovora	1,0	7,2	0,0	9,3	4,1
6. Boravak, smještaj, organizirano stanovanje					
1. Ne	94,3	79,0	94,5	83,7	88,6
2. Da, prije	1,5	1,4	1,1	1,7	1,5
3. Da, još uvijek	1,5	13,0	2,2	4,7	4,8
Bez odgovora	2,6	6,5	2,2	9,9	5,1
7. Osobna invalidnina					
1. Ne	74,0	32,8	83,4	68,0	66,7
2. Da, prije	2,6	8,0	6,6	3,5	5,0
3. Da, još uvijek	21,9	52,6	7,7	17,4	23,2
Bez odgovora	1,6	6,6	2,2	11,0	5,1
8. Naknada za troškove stanovanja					
1. Ne	95,9	84,7	91,8	83,7	89,5
2. Da, prije	1,5	3,6	4,9	0,0	2,5
3. Da, još uvijek	1,0	5,1	2,2	5,2	3,2
Bez odgovora	1,5	6,6	1,1	11,0	4,8

(nastavak na sljedećoj stranici)

Upotreba usluga i pomoći 5/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:	
		lakša	teža	sluha	vida
					Ukupno
27. Koristite li ili ste koristili usluge i prava iz socijalne skrbi (preko centra za socijalnu skrb ili Grada Zagreba)? (nastavak s prethodne stranice)					
9. Pomoć za osobne potrebe za korisnike stalnoga smještaja (džeparac)					
1. Ne	97,4	89,8	95,6	87,9	93,0
2. Da, prije	0,0	0,7	1,1	0,0	0,4
3. Da, još uvijek	1,0	2,9	2,2	1,2	1,8
Bez odgovora	1,6	6,6	1,1	11,0	4,8
10. Stipendiju ili sličnu pomoć					
1. Ne	96,4	88,3	91,2	80,2	89,3
2. Da, prije	2,1	2,9	6,6	5,2	4,2
3. Da, još uvijek	0,5	2,2	1,1	3,5	1,8
Bez odgovora	1,0	6,6	1,1	11,0	4,7
11. Prednost pri upisu u srednju školu ("zeleni karton")					
1. Ne	93,8	90,5	93,9	84,3	90,8
2. Da, prije	4,7	2,2	5,0	3,5	4,0
3. Da, još uvijek	0,5	0,7	0,0	1,2	0,6
Bez odgovora	1,0	6,6	1,1	11,0	4,7
12. Pomoć u hrani, odjeći, ogrjevu					
1. Ne	96,4	89,8	92,9	82,6	90,6
2. Da, prije	1,6	2,2	4,9	2,9	2,9
3. Da, još uvijek	1,0	1,5	1,1	3,5	1,8
Bez odgovora	1,0	6,6	1,1	11,0	4,7
13. Besplatno ljetovanje/zimovanje					
1. Ne	95,9	86,1	46,7	80,8	77,1
2. Da, prije	1,6	4,4	30,0	6,4	10,9
3. Da, još uvijek	1,6	2,9	22,2	2,9	7,6
Bez odgovora	1,0	6,6	1,1	9,9	4,4

Samoprocjena zdravlja i nošenje s oštećenjima 1/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
28. Kako biste opisali svoje fizičko zdravlje na ljestvici od 0 (vrlo loše) do 10 (odlično)?						
0.	Vrlo loše	5,2	11,5	2,8	14,5	8,2
1.		5,7	5,8	2,8	0,0	3,5
2.		5,2	12,9	2,2	4,7	5,8
3.		12,9	7,9	2,8	9,3	8,3
4.		10,8	9,4	8,8	3,5	8,2
5.		19,6	15,1	10,5	23,3	17,2
6.		11,9	7,9	16,6	6,4	10,9
7.		9,8	7,2	14,4	12,2	11,1
8.		8,8	8,6	17,7	9,9	11,4
9.		2,6	0,7	7,7	9,3	5,2
10.	Odlično	2,1	2,9	9,9	3,5	4,7
	Bez odgovora	5,7	10,1	3,9	3,5	5,5
	Prosjek (0-10)	4,78	4,11	6,36	5,07	5,15
29. Kako biste opisali svoje psihičko zdravlje na ljestvici od 0 (vrlo loše) do 10 (odlično)?						
0.	Vrlo loše	5,2	4,4	2,8	2,9	3,8
1.		2,1	0,0	2,8	1,7	1,8
2.		3,1	3,7	2,2	4,7	3,4
3.		7,3	5,1	2,2	5,2	5,0
4.		8,8	3,7	2,8	3,5	4,8
5.		12,4	8,1	5,0	18,6	11,2
6.		8,8	6,6	6,7	4,7	6,8
7.		10,4	8,1	11,7	9,9	10,1
8.		11,9	12,5	22,2	15,7	15,7
9.		8,3	14,7	15,6	9,3	11,7
10.	Odlično	18,7	25,0	19,4	18,6	20,1
	Bez odgovora	3,1	8,1	6,7	5,2	5,6
	Prosjek (0-10)	6,31	7,09	7,33	6,59	6,80

Samoprocjena zdravlja i nošenje s oštećenjima 2/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
30. Kako se nosite sa svojim invaliditetom?						
1.	Jako teško	5,2	15,9	6,1	12,2	9,4
2.	Uglavnom teško	28,5	28,3	22,1	36,6	28,8
3.	Uglavnom dobro	52,3	35,5	58,0	41,3	47,7
4.	Jako dobro	13,5	18,8	13,8	9,9	13,7
	Bez odgovora	0,5	1,4	0,0	0,0	0,4
	Prosjek (1-4)	2,74	2,59	2,80	2,50	2,66
31. Koliko Vas invaliditet ometa u ostvarivanju Vaših životnih ciljeva?						
1.	Uopće me ne ometa	5,2	5,8	13,8	7,5	8,2
2.	Ometa me u manjoj mjeri	37,8	22,6	57,5	23,1	36,3
3.	Prilično me ometa	42,5	33,6	19,3	42,8	34,6
4.	Potpuno mi onemogućuje ostvarenje ciljeva	14,5	35,8	6,6	26,6	19,7
	Bez odgovora	0,0	2,2	2,8	0,0	1,2
	Prosjek (1-4)	2,67	3,01	2,20	2,89	2,67

Institucionalna skrb 1/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
32. Prema Vašem mišljenju, kako se država skrbi o osobama s invaliditetom?						
1.	Jako loše	27,8	21,0	26,0	23,1	24,8
2.	Relativno loše	30,9	32,6	44,8	38,2	36,7
3.	Relativno dobro	21,6	34,1	21,5	26,6	25,4
4.	Jako dobro	1,5	1,4	0,0	1,2	1,0
5.	Ne znam, ne mogu procijeniti	17,5	10,1	7,7	11,0	11,8
	Bez odgovora	0,5	0,7	0,0	0,0	0,3
	Prosjek (1-5)	1,96	2,17	1,95	2,06	2,03
33. Smatrate li da se postojeći zakoni o pravima osoba s invaliditetom dobro provode u praksi?						
1.	Ne	39,4	44,9	28,0	46,8	39,4
2.	I da i ne	42,5	39,9	48,4	37,6	42,3
3.	Da	3,6	2,2	9,9	3,5	5,0
4.	Ne znam, ne mogu procijeniti	14,0	12,3	11,5	12,1	12,5
	Bez odgovora	0,5	0,7	2,2	0,0	0,9
34. Smatrate li da bi trebala postojati jedna institucija koja bi bila odgovorna za koordinaciju svih institucija i tijela koje se bave osobama s invaliditetom?						
1.	Ne	3,1	5,1	46,4	6,4	15,8
2.	Da	81,3	87,0	35,9	79,8	70,1
3.	Ne znam	15,0	7,2	16,6	13,9	13,6
	Bez odgovora	0,5	0,7	1,1	0,0	0,6

Institucionalna skrb 2/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
35. Pružaju li Vam državne institucije dovoljno informacija o Vašim pravima kao osobi s invaliditetom?						
1.	Pružaju mi dovoljno informacija	11,4	10,9	20,4	20,9	16,1
2.	Ne pružaju, ali mi pomažu druge civilnog društva	29,5	33,3	69,1	28,5	40,5
3.	Sve informacije tražim sam/sama, bez ičije pomoći	54,4	48,6	6,6	42,4	37,6
	Bez odgovora	4,7	7,2	3,9	8,1	5,8

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom 1/7* (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
36. <i>Zagrebačka strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom</i> propisuje različite mjere koje bi trebale doprinijeti poboljšanju kvalitete života u različitim područjima. Kojom ocjenom biste ocijenili sadašnje stanje, odnosno koliko ste zadovoljni s...						
1. Uvjetima za kvalitetan obiteljski život						
1. Uopće nisam zadovoljan/na	15,5	10,9	6,6	11,1	11,1	
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	11,4	11,6	12,7	14,6	12,6	
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	26,4	25,4	38,1	24,0	28,7	
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	19,7	22,5	27,1	16,4	21,4	
5. Potpuno sam zadovoljan/na	3,1	6,5	6,6	8,2	6,0	
Bez odgovora	23,8	23,2	8,8	25,7	20,2	
Prosjek (1-5)	2,78	3,02	3,16	2,95	2,98	
2. Mogućnošću ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u zajednici						
1. Uopće nisam zadovoljan/na	18,1	14,5	6,6	18,5	14,4	
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	19,7	16,7	37,9	18,5	23,6	
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	22,8	30,4	23,1	20,8	23,9	
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	15,0	12,3	21,4	13,9	15,9	
5. Potpuno sam zadovoljan/na	4,1	4,3	4,9	5,2	4,7	
Bez odgovora	20,2	21,7	6,0	23,1	17,5	
Prosjek (1-5)	2,58	2,68	2,78	2,61	2,67	

(nastavak na sljedećoj stranici)

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom 2/7* (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
36. Kojom ocjenom biste ocijenili sadašnje stanje, odnosno koliko ste zadovoljni s... (nastavak s prethodne stranice)						
3. Mogućnostima kvalitetnog odgoja i obrazovanja						
1.	Uopće nisam zadovoljan/na	8,2	9,4	9,9	9,9	9,4
2.	Uglavnom nisam zadovoljan/na	10,8	8,0	33,7	14,6	17,3
3.	N zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	29,4	30,4	25,4	14,6	24,9
4.	Uglavnom sam zadovoljan/na	14,9	15,2	22,1	16,4	17,3
5.	Potpuno sam zadovoljan/na	5,2	7,2	2,2	3,5	4,4
	Bez odgovora	31,4	29,7	6,6	40,9	26,9
	Prosjek (1-5)	2,96	3,04	2,71	2,82	2,86
4. Zdravstvenom zaštitom						
1.	Uopće nisam zadovoljan/na	9,4	2,9	6,1	4,6	6,0
2.	Uglavnom nisam zadovoljan/na	14,1	7,4	21,5	9,8	13,6
3.	Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	21,9	25,7	34,8	20,2	25,7
4.	Uglavnom sam zadovoljan/na	30,7	33,1	27,1	37,6	32,0
5.	Potpuno sam zadovoljan/na	12,5	16,2	6,6	13,9	12,0
	Bez odgovora	11,5	14,7	3,9	13,9	10,7
	Prosjek (1-5)	3,26	3,60	3,08	3,53	3,34
(nastavak na sljedećoj stranici)						

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom 3/7* (postotci)

	Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
	lakša	teža	sluha	vida	
36. Kojom ocjenom biste ocijenili sadašnje stanje, odnosno koliko ste zadovoljni s... (nastavak s prethodne stranice)					
5. Socijalnom skrbi					
1. Uopće nisam zadovoljan/na	18,1	13,1	4,9	14,5	12,7
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	15,0	16,1	23,1	15,7	17,5
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	26,9	28,5	37,9	20,9	28,7
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	13,0	17,5	20,3	18,6	17,3
5. Potpuno sam zadovoljan/na	4,1	8,0	9,9	6,4	7,0
Bez odgovora	22,8	16,8	3,8	23,8	16,8
Prosjek (1-5)	2,60	2,89	3,07	2,82	2,85
6. Prikladnošću uvjeta stanovanja					
1. Uopće nisam zadovoljan/na	10,9	13,8	5,0	6,4	8,8
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	10,9	10,1	17,7	14,5	13,4
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	23,3	19,6	40,9	14,5	25,0
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	19,7	21,0	18,2	18,5	19,3
5. Potpuno sam zadovoljan/na	13,5	15,9	6,6	23,1	14,6
Bez odgovora	21,8	19,6	11,6	23,1	19,0
Prosjek (1-5)	3,17	3,20	3,05	3,48	3,22

(nastavak na sljedećoj stranici)

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom 4/7* (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
36. Kojom ocjenom biste ocijenili sadašnje stanje, odnosno koliko ste zadovoljni s... (nastavak s prethodne stranice)						
7. Mogućnošću slobodnog i sigurnog kretanja te pristupačnošću javnih sadržaja (javni prijevoz, zvučni semafori, rampe, itd.)						
1.	Uopće nisam zadovoljan/na	13,0	18,8	6,7	11,0	12,0
2.	Uglavnom nisam zadovoljan/na	15,6	18,8	26,1	16,3	19,2
3.	Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	25,0	22,5	23,3	23,8	23,8
4.	Uglavnom sam zadovoljan/na	25,0	18,1	26,1	25,6	24,0
5.	Potpuno sam zadovoljan/na	5,7	7,2	6,1	7,6	6,6
	Bez odgovora	15,6	14,5	11,7	15,7	14,4
	Prosjek (1-5)	2,94	2,72	2,98	3,02	2,93
8. Mogućnošću profesionalne rehabilitacije						
1.	Uopće nisam zadovoljan/na	17,2	18,2	7,7	7,5	12,4
2.	Uglavnom nisam zadovoljan/na	14,1	11,7	33,7	9,2	17,6
3.	Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	25,5	19,0	27,1	20,8	23,4
4.	Uglavnom sam zadovoljan/na	13,0	13,1	8,8	12,1	11,7
5.	Potpuno sam zadovoljan/na	3,1	5,8	1,1	1,2	2,6
	Bez odgovora	27,1	32,1	21,5	49,1	32,2
	Prosjek (1-5)	2,60	2,67	2,51	2,80	2,62

(nastavak na sljedećoj stranici)

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom 5/7* (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
36. Kojom ocjenom biste ocijenili sadašnje stanje, odnosno koliko ste zadovoljni s... (nastavak s prethodne stranice)						
9. Mogućnošću zapošljavanja i rada						
1.	Uopće nisam zadovoljan/na	24,4	29,7	38,1	20,9	28,2
2.	Uglavnom nisam zadovoljan/na	12,4	12,3	21,5	11,0	14,5
3.	Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	17,6	13,0	15,5	12,8	14,9
4.	Uglavnom sam zadovoljan/na	7,8	6,5	7,7	4,7	6,7
5.	Potpuno sam zadovoljan/na	1,6	2,2	6,6	2,9	3,4
	Bez odgovora	36,3	36,2	10,5	47,7	32,3
	Prosjek (1-5)	2,23	2,05	2,15	2,18	2,16
10. Pravnom zaštitom i zaštitom od nasilja i zlostavljanja						
1.	Uopće nisam zadovoljan/na	18,7	15,2	7,8	12,1	13,5
2.	Uglavnom nisam zadovoljan/na	12,4	10,9	18,3	12,1	13,6
3.	Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	22,3	18,8	42,8	19,1	26,2
4.	Uglavnom sam zadovoljan/na	9,3	15,2	10,6	12,1	11,5
5.	Potpuno sam zadovoljan/na	4,7	7,2	7,8	5,2	6,1
	Bez odgovora	32,6	32,6	12,8	39,3	29,1
	Prosjek (1-5)	2,53	2,83	2,91	2,79	2,77

(nastavak na sljedećoj stranici)

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom 6/7* (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
36. Kojom ocjenom biste ocijenili sadašnje stanje, odnosno koliko ste zadovoljni s... (nastavak s prethodne stranice)						
11. Informiranjem o Vašim pravima te svijesti zajednice o potrebama i pravima osoba s invaliditetom						
1. Uopće nisam zadovoljan/na	24,7	23,9	6,7	20,9	18,9	
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	22,2	20,3	15,6	23,3	20,3	
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	21,6	17,4	43,9	19,2	26,0	
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	9,8	18,1	18,3	12,8	14,5	
5. Potpuno sam zadovoljan/na	4,6	3,6	8,9	4,7	5,6	
Bez odgovora	17,0	16,7	6,7	19,2	14,8	
Prosjek (1-5)	2,36	2,49	3,07	2,47	2,62	
12. Mogućnošću sudjelovanja i zastupljenosti osoba s invaliditetom u političkom i javnom životu						
1. Uopće nisam zadovoljan/na	28,6	28,5	21,4	26,7	26,2	
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	13,5	19,7	34,6	16,3	21,1	
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	20,8	13,9	20,3	14,5	17,7	
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	7,8	5,1	9,9	7,6	7,8	
5. Potpuno sam zadovoljan/na	1,0	2,9	3,8	5,2	3,2	
Bez odgovora	28,1	29,9	9,9	29,7	24,0	
Prosjek (1-5)	2,16	2,08	2,33	2,27	2,23	

(nastavak na sljedećoj stranici)

Ocjena područja obuhvaćenih *Zagrebačkom strategijom 7/7* (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
36. Kojom ocjenom biste ocijenili sadašnje stanje, odnosno koliko ste zadovoljni s... (nastavak s prethodne stranice)						
13. Mogućnošću sudjelovanja osoba s invaliditetom u kulturnom životu						
1. Uopće nisam zadovoljan/na	17,2	17,4	12,8	12,2	14,8	
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	17,2	15,9	35,0	16,3	21,4	
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	25,5	22,5	26,1	25,6	25,1	
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	11,5	13,0	12,8	14,5	12,9	
5. Potpuno sam zadovoljan/na	3,6	6,5	6,7	4,7	5,3	
Bez odgovora	25,0	24,6	6,7	26,7	20,5	
Prosjek (1-5)	2,56	2,66	2,64	2,78	2,65	
14. Mogućnošću rekreacije, razonode i športa						
1. Uopće nisam zadovoljan/na	18,2	13,7	9,9	12,1	13,6	
2. Uglavnom nisam zadovoljan/na	12,0	11,5	10,5	12,1	11,5	
3. Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	26,0	25,2	24,3	24,9	25,1	
4. Uglavnom sam zadovoljan/na	16,1	16,5	29,3	19,1	20,4	
5. Potpuno sam zadovoljan/na	4,7	6,5	22,1	4,6	9,6	
Bez odgovora	22,9	26,6	3,9	27,2	19,7	
Prosjek (1-5)	2,71	2,88	3,45	2,90	3,02	

Participacija i ocjena rada matične udruge 1/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
37. Koliko ste dugo član Vaše Udruge?						
1.	Do 10 godina	46,4	38,4	29,1	37,6	38,0
2.	11 do 20	23,4	27,5	25,3	13,9	22,3
3.	21 do 30	13,0	10,9	9,9	17,3	12,8
4.	31 i više godina	5,2	15,2	17,6	23,1	15,0
	Bez odgovora	12,0	8,0	18,1	8,1	11,8
	Prosjek (godina)	13	17	20	20	17
38. Imate li u Udruzi neku funkciju ?						
1.	Da	3,6	10,1	15,5	5,2	8,5
2.	Ne	94,8	87,7	81,8	91,3	89,1
	Bez odgovora	1,5	2,2	2,8	3,5	2,5
39. Koliko često dolazite u Udrugu?						
1.	Nikad	25,0	29,9	1,1	7,5	15,2
2.	Vrlo rijetko, kad nešto trebam	38,0	25,5	11,6	40,5	29,1
3.	Povremeno	27,6	26,3	26,0	42,8	30,7
4.	Često	5,7	10,2	48,6	6,4	18,2
5.	Svaki dan	2,6	4,4	9,9	0,0	4,2
	Bez odgovora	1,0	3,6	2,8	2,9	2,5
	Prosjek (1-5)	2,23	2,33	3,56	2,50	2,67

Participacija i ocjena rada matične udruge 2/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
40. Koliko ste zadovoljni radom Udruge?						
1.	Izrazito nezadovoljan/a	3,6	5,0	1,1	3,5	3,2
2.	Uglavnom nezadovoljan/na	1,6	6,5	1,1	9,3	4,4
3.	Ni zadovoljan/na, ni nezadovoljan/na	26,0	19,4	7,7	18,6	18,0
4.	Uglavnom zadovoljan/a	46,9	41,0	35,7	49,4	43,4
5.	Izrazito zadovoljan/a	19,8	24,5	52,2	16,3	28,5
	Bez odgovora	2,1	3,6	2,2	2,9	2,6
	Prosjek (1-5)	3,79	3,77	4,41	3,68	3,92

Glavni problemi 1/1 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
41. Možete li izdvojiti tri problema koji Vas dugotrajno i najviše opterećuju? (Otvoreno pitanje, najviše tri odgovora)						
1.	Manjak materijalnih prava (invalidnine, pomagala)	25,4	29,2	2,2	28,5	20,8
2.	Neprilagođenost fizičkog i komunikacijskog okoliša	10,4	23,2	9,9	14,5	13,9
3.	Strah od budućnosti	19,7	15,9	8,8	12,8	14,3
4.	Materijalni standard	28,0	26,1	13,8	20,9	22,1
5.	Neadekvatna zdravstvena skrb	6,7	7,3	2,2	1,7	4,4
6.	Neadekvatna socijalna skrb	10,4	13,1	2,2	12,1	9,2
7.	Otežano funkcioniranje, nesamostalnost	35,2	29,7	6,6	36,6	26,9
8.	Socijalne poteškoće	17,6	17,4	22,1	22,1	19,9
9.	Neinformiranost o pravima	2,1	2,2	6,1	1,7	3,1
10.	Poteškoće sa zapošljavanjem	7,8	5,8	30,9	11,0	14,3
11.	Poteškoće sa školovanjem	0,0	0,7	5,0	2,9	2,2
12.	Loš status i rad udruga	1,0	0,7	0,0	0,0	0,4

Socijalni odnosi i podrška 1/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
42. Ako vam je za obavljanje svakodnevnih potreba nužna tuđa pomoć, tko Vam uglavnom pomaže? (Moguće više odgovora)						
1.	Otac i/ili majka	25,9	54,7	17,7	23,8	29,0
2.	Bračni ili izvanbračni partner/ica	31,6	28,3	11,6	41,3	28,1
3.	Brat ili sestra	10,4	19,6	9,9	13,9	13,0
4.	Djeca	19,2	10,1	11,6	35,8	19,6
5.	Prijatelj/ica ili rođak/rođakinja	10,9	11,7	8,8	16,3	11,9
6.	Susjedi	8,3	8,0	6,1	17,4	9,9
7.	Stručno osoblje	4,7	32,6	10,5	6,4	12,3
8.	Nije mi potrebna tuđa pomoć	26,4	4,4	54,1	8,1	24,7
43. Koliko često ste telefonski razgovarali sa svojim bliskim prijateljima ili rodbinom tijekom posljednjih mjesec dana?						
1.	Niti jednom	3,6	13,8	72,5	3,5	24,0
2.	Jedanput u proteklih mjesec dana	5,2	9,4	7,7	5,3	6,7
3.	Dva ili tri puta u proteklih mjesec dana	14,0	12,3	6,0	14,6	11,7
4.	Otprilike jedanput tjedno	23,8	14,5	2,7	12,9	13,6
5.	Nekoliko puta tjedno	28,5	26,8	4,9	33,9	23,2
6.	Svaki dan	24,9	20,3	4,9	29,8	19,9
	Bez odgovora	0,0	2,9	1,1	0,0	0,9
	Prosjek (1-6)	4,43	3,93	1,73	4,56	3,65

Socijalni odnosi i podrška 2/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
44. Koliko ste se često družili sa svojim prijateljima ili rodbinom u posljednjih mjesec dana?						
1.	Niti jednom	4,2	10,2	2,8	9,9	6,5
2.	Jedanput u proteklih mjesec dana	13,5	16,1	6,6	11,1	11,6
3.	Dva ili tri puta u proteklih mjesec dana	26,0	16,8	16,6	19,3	20,0
4.	Otprilike jedanput tjedno	22,4	19,0	14,4	27,5	20,9
5.	Nekoliko puta tjedno	21,9	23,4	38,1	17,5	25,4
6.	Svaki dan	12,0	13,1	20,4	14,6	15,1
	Bez odgovora	0,0	1,5	1,1	0,0	0,6
	Prosjek (1-6)	3,80	3,69	4,40	3,75	3,92
45. Koliko ste često imali u gostima u svom domu svoje prijatelje ili rodbinu tijekom posljednjih mjesec dana?						
1.	Niti jednom	14,9	16,8	11,6	18,4	15,3
2.	Jedanput u proteklih mjesec dana	23,2	25,5	25,4	20,1	23,5
3.	Dva ili tri puta u proteklih mjesec dana	28,9	19,7	27,1	23,0	25,1
4.	Otprilike jedanput tjedno	17,5	21,9	21,5	18,4	19,7
5.	Nekoliko puta tjedno	10,3	13,1	10,5	15,5	12,2
6.	Svaki dan	4,1	1,5	2,8	3,4	3,1
	Bez odgovora	1,0	1,5	1,1	1,1	1,2
	Prosjek (1-6)	2,96	2,93	3,03	3,04	2,99

Socijalni odnosi i podrška 3/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
46. Koliko ste često posjetili prijatelje ili rodbinu u njihovom domu tijekom posljednjih mjesec dana?						
1.	Niti jednom	22,3	51,8	11,6	27,3	26,6
2.	Jedanput u proteklih mjesec dana	32,6	23,4	27,1	23,8	27,1
3.	Dva ili tri puta u proteklih mjesec dana	26,4	15,3	29,8	22,1	24,0
4.	Otprilike jedanput tjedno	11,4	3,6	21,5	12,2	12,7
5.	Nekoliko puta tjedno	5,7	2,9	7,7	11,0	7,0
6.	Svaki dan	1,0	0,7	1,1	3,5	1,6
	Bez odgovora	0,5	2,2	1,1	0,0	0,9
	Prosjek (1-6)	2,49	1,82	2,89	2,66	2,51
47. Kad su u pitanju odnosi s bliskim osobama, koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? Molimo odgovorite u rasponu od 1 (uopće ne) do 7 (potpuno se slažem).						
1.	Postoji osoba koja je pokraj mene kad mi treba					
1.	Uopće se ne slažem	5,2	2,9	5,0	4,6	4,5
2.		4,1	1,5	1,1	1,2	2,0
3.		4,1	3,6	6,6	3,5	4,5
4.		6,7	8,0	11,6	7,5	8,5
5.		10,8	5,1	10,5	8,1	8,9
6.		12,9	10,2	17,7	13,9	13,9
7.	Potpuno se slažem	52,6	65,7	40,9	54,9	52,7
	Bez odgovora	3,6	2,9	6,6	6,4	5,0
	Prosjek (1-7)	5,73	6,15	5,55	5,94	5,82

(nastavak na sljedećoj stranici)

Socijalni odnosi i podrška 4/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
47. Kad su u pitanju odnosi s bliskim osobama, koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
2. Postoji osoba s kojom mogu dijeliti radost i tugu						
1.	Uopće se ne slažem	4,7	5,8	3,9	3,5	4,4
2.		3,1	1,4	2,8	2,9	2,6
3.		5,2	1,4	9,9	4,7	5,6
4.		4,7	5,8	10,5	6,4	6,9
5.		12,4	5,1	8,8	9,9	9,4
6.		11,4	8,7	15,5	9,3	11,4
7.	Potpuno se slažem	54,9	66,7	42,0	57,0	54,4
	Bez odgovora	3,6	5,1	6,6	6,4	5,4
	Prosjek (1-7)	5,80	6,11	5,48	5,90	5,80
3. Moja obitelj mi se stvarno trudi pomagati						
1.	Uopće se ne slažem	2,1	3,6	2,2	9,8	4,4
2.		3,6	1,4	3,8	2,9	3,1
3.		3,1	2,9	8,8	1,2	4,1
4.		6,8	2,9	7,7	4,6	5,7
5.		9,9	4,3	12,6	7,5	8,9
6.		13,5	8,0	26,9	11,0	15,3
7.	Potpuno se slažem	57,8	70,3	31,9	58,4	53,6
	Bez odgovora	3,1	6,5	6,0	4,6	5,0
	Prosjek (1-7)	5,99	6,31	5,49	5,77	5,87

(nastavak na sljedećoj stranici)

Socijalni odnosi i podrška 5/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
47. Kad su u pitanju odnosi s bliskim osobama, koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
4. Emocionalnu pomoć i podršku koju trebam dobivam od obitelji						
1.	Uopće se ne slažem	5,7	5,8	2,2	12,1	6,4
2.		2,6	2,2	5,0	1,7	2,9
3.		4,6	4,3	6,7	4,6	5,1
4.		7,2	5,1	10,6	5,2	7,2
5.		10,8	5,8	14,4	9,2	10,4
6.		14,9	8,7	27,2	11,0	15,9
7.	Potpuno se slažem	50,5	65,2	26,1	51,4	47,3
	Bez odgovora	3,6	2,9	7,8	4,6	4,8
	Prosjek (1-7)	5,73	5,97	5,36	5,48	5,62
5. Imam osobu koja mi je pravi izvor utjehe						
1.	Uopće se ne slažem	6,2	5,8	3,8	3,5	4,8
2.		4,7	2,2	3,8	3,5	3,7
3.		5,2	4,3	4,9	3,5	4,5
4.		6,7	7,2	8,8	8,2	7,7
5.		13,5	4,3	11,5	11,1	10,5
6.		10,9	7,2	17,6	8,2	11,3
7.	Potpuno se slažem	49,2	63,0	43,4	54,4	51,8
	Bez odgovora	3,6	5,8	6,0	7,6	5,7
	Prosjek (1-7)	5,54	5,92	5,63	5,81	5,71

(nastavak na sljedećoj stranici)

Socijalni odnosi i podrška 6/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
47. Kad su u pitanju odnosi s bliskim osobama, koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
6. Prijatelji mi se stvarno trude pomagati						
1.	Uopće se ne slažem	6,7	13,9	2,2	12,9	8,5
2.		5,7	5,8	8,8	5,3	6,4
3.		9,8	8,0	10,5	6,4	8,8
4.		13,4	5,8	6,6	11,1	9,5
5.		14,4	8,0	24,3	14,6	15,8
6.		13,9	15,3	25,4	14,6	17,4
7.	Potpuno se slažem	32,5	37,2	15,5	28,7	28,0
	Bez odgovora	3,6	5,8	6,6	6,4	5,6
	Prosjek (1-7)	5,02	4,93	4,94	4,78	4,92
7. Mogu računati na prijatelje kad stvari krenu loše						
1.	Uopće se ne slažem	8,3	15,4	3,8	16,4	10,6
2.		6,7	5,9	7,7	5,3	6,5
3.		10,9	6,6	9,9	8,2	9,1
4.		12,4	9,6	7,7	11,1	10,3
5.		10,9	11,0	23,1	17,5	15,8
6.		14,5	13,2	25,3	6,4	15,1
7.	Potpuno se slažem	33,2	32,4	16,5	28,7	27,4
	Bez odgovora	3,1	5,9	6,0	6,4	5,3
	Prosjek (1-7)	4,93	4,74	4,92	4,50	4,78

(nastavak na sljedećoj stranici)

Socijalni odnosi i podrška 7/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
47. Kad su u pitanju odnosi s bliskim osobama, koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
8. Mogu pričati o svojim problemima sa svojom obitelji						
1.	Uopće se ne slažem	3,6	6,6	4,9	6,4	5,3
2.		4,7	2,2	3,8	1,7	3,2
3.		5,7	6,6	7,7	4,7	6,1
4.		12,0	3,6	9,9	11,0	9,5
5.		10,9	7,3	15,4	12,2	11,7
6.		17,2	15,3	24,2	9,9	16,8
7.	Potpuno se slažem	42,7	51,1	28,0	49,4	42,2
	Bez odgovora	3,1	7,3	6,0	4,7	5,1
	Prosjek (1-7)	5,51	5,70	5,26	5,61	5,51
9. Imam prijatelje s kojima mogu dijeliti radost i tugu						
1.	Uopće se ne slažem	8,3	16,1	2,8	17,5	10,7
2.		6,2	5,1	6,6	1,8	5,0
3.		8,8	5,8	12,7	9,9	9,5
4.		8,3	8,0	5,0	11,1	8,1
5.		14,0	10,2	24,3	9,9	15,0
6.		13,5	13,1	22,1	9,9	14,8
7.	Potpuno se slažem	37,8	33,6	20,4	33,3	31,2
	Bez odgovora	3,1	8,0	6,1	6,4	5,7
	Prosjek (1-7)	5,11	4,76	5,01	4,68	4,91

(nastavak na sljedećoj stranici)

Socijalni odnosi i podrška 8/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
47. Kad su u pitanju odnosi s bliskim osobama, koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
10. Postoji osoba u mom životu koja se brine o mojim osjećajima						
1.	Uopće se ne slažem	9,3	10,1	3,9	12,1	8,7
2.		5,2	2,9	6,6	4,6	5,0
3.		8,2	3,6	3,9	3,5	5,0
4.		7,7	2,9	11,6	9,2	8,2
5.		10,3	8,7	8,8	8,1	9,0
6.		15,5	11,6	15,5	13,9	14,3
7.	Potpuno se slažem	40,2	53,6	43,6	42,2	44,3
	Bez odgovora	3,6	6,5	6,1	6,4	5,5
	Prosjek (1-7)	5,19	5,63	5,51	5,22	5,37
11. Obitelj mi je spremna pomoći pri donošenju odluka						
1.	Uopće se ne slažem	4,7	8,0	3,8	6,4	5,5
2.		4,1	0,7	3,8	2,9	3,1
3.		5,2	5,1	4,9	2,9	4,5
4.		6,7	7,3	9,9	9,2	8,3
5.		10,4	6,6	21,4	14,5	13,6
6.		13,0	8,8	22,0	7,5	13,1
7.	Potpuno se slažem	52,3	57,7	28,0	52,0	46,9
	Bez odgovora	3,6	5,8	6,0	4,6	5,0
	Prosjek (1-7)	5,71	5,77	5,34	5,66	5,61

(nastavak na sljedećoj stranici)

Socijalni odnosi i podrška 9/9 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
47. Kad su u pitanju odnosi s bliskim osobama, koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
12. Mogu pričati o svojim problemima sa svojim prijateljima						
1.	Uopće se ne slažem	7,8	16,1	4,9	12,9	10,0
2.		5,2	7,3	6,0	3,5	5,4
3.		9,8	5,8	8,8	11,1	9,1
4.		11,4	7,3	10,4	5,3	8,8
5.		11,9	9,5	19,2	12,9	13,6
6.		14,0	11,7	21,4	14,0	15,5
7.	Potpuno se slažem	36,3	35,8	23,1	35,1	32,4
	Bez odgovora	3,6	6,6	6,0	5,3	5,3
	Prosjek (1-7)	5,09	4,76	5,03	4,93	4,97
	Obitelj: ukupni prosjek (1-7)	5,77	5,94	5,36	5,63	5,66
	Prijatelji: ukupni prosjek (1-7)	5,06	4,81	4,96	4,71	4,90
	Važni drugi: ukupni prosjek (1-7)	5,58	5,95	5,54	5,69	5,67

Diskriminacija i nasilje 1/1 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
48. Jeste li, zbog svog invaliditeta, u posljednjih godinu dana doživjeli neki oblik diskriminacije?						
1.	Ne	60,0	53,0	36,0	56,4	49,8
2.	Da	37,6	40,4	61,8	40,6	46,7
	Bez odgovora	2,4	6,6	2,2	3,0	3,5
49. Molimo Vas da nam odgovorite jeste li ikada doživjeli neki od sljedećih oblika nasilja?						
1. Fizičko nasilje u obitelji						
1.	Da	9,8	8,0	6,6	8,1	8,2
2.	Ne	86,0	89,1	91,2	88,4	88,6
	Bez odgovora	4,1	2,9	2,2	3,5	3,2
2. Verbalno nasilje u obitelji						
1.	Da	26,4	21,0	17,6	28,5	23,5
2.	Ne	69,9	75,4	80,2	68,0	73,3
	Bez odgovora	3,6	3,6	2,2	3,5	3,2
3. Fizičko ili verbalno nasilje od strane osoba izvan obitelji						
1.	Da	28,5	19,7	39,8	24,9	28,8
2.	Ne	68,9	77,4	58,0	72,3	68,6
	Bez odgovora	2,6	2,9	2,2	2,9	2,6
4. Nasilje od strane medicinskog osoblja						
1.	Da	6,2	14,5	25,3	7,5	13,3
2.	Ne	90,2	82,6	72,5	89,6	83,8
	Bez odgovora	3,6	2,9	2,2	2,9	2,9

Zadovoljstvo životom 1/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
50. Koliko ste zadovoljni svojim životom u cjelini?						
0.	Uopće nisam zadovoljan/na	3,1	7,4	2,2	4,7	4,1
1.		0,5	0,7	3,9	1,2	1,6
2.		1,0	1,5	0,0	1,2	0,9
3.		5,7	3,7	2,8	5,2	4,4
4.		5,7	3,7	5,0	4,7	4,8
5.		17,6	12,5	7,7	17,4	13,9
6.		8,8	3,7	14,4	4,7	8,2
7.		13,0	18,4	18,2	16,3	16,3
8.		14,5	14,0	20,4	14,5	16,0
9.		9,8	5,9	8,8	7,6	8,2
10.	Izrazito sam zadovoljan/na	11,4	19,1	12,7	9,9	12,9
	Bez odgovora	8,8	9,6	3,9	12,8	8,7
	Prosjek (0-10)	6,50	6,58	6,82	6,34	6,56
51. Općenito govoreći, koliko se osjećate sretnim/sretnom?						
0.	Uopće nisam sretan/na	3,1	4,3	2,2	4,6	3,5
1.		0,0	0,0	2,2	1,2	0,9
2.		0,5	1,4	1,1	2,9	1,5
3.		5,7	5,8	2,7	6,4	5,1
4.		6,7	3,6	6,0	6,4	5,8
5.		11,9	11,5	4,9	12,1	10,0
6.		9,8	10,1	9,8	6,4	9,0
7.		16,1	12,2	21,9	19,1	17,6
8.		14,5	14,4	24,0	14,5	17,0
9.		9,8	10,8	12,6	9,2	10,6
10.	Izrazito sam sretan/na	13,5	17,3	7,7	7,5	11,2
	Bez odgovora	8,3	8,6	4,9	9,8	7,8
	Prosjek (0-10)	6,71	6,85	6,94	6,20	6,67

Zadovoljstvo životom 2/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
52. Koliko ste zadovoljni sljedećim pojedinostima u svom životu?						
1. Svojim životnim standardom						
0. Uopće nisam zadovoljan/na	8,3	6,6	2,7	3,5	5,3	
1.	1,0	3,6	2,7	1,8	2,2	
2.	3,1	3,6	4,9	5,3	4,2	
3.	9,8	10,2	13,7	9,4	10,8	
4.	7,3	6,6	13,7	6,4	8,6	
5.	12,4	12,4	9,9	17,5	13,0	
6.	10,9	7,3	7,7	7,6	8,5	
7.	11,9	8,8	24,2	12,9	14,8	
8.	13,0	14,6	7,7	11,1	11,4	
9.	5,2	3,6	2,2	3,5	3,7	
10. Izrazito sam zadovoljan/na	10,4	14,6	6,6	9,9	10,1	
Bez odgovora	6,7	8,0	3,8	11,1	7,3	
Prosjek (0-10)	5,68	5,78	5,41	5,72	5,64	
2. Svojim zdravljem						
0. Uopće nisam zadovoljan/na	7,3	14,6	2,7	15,7	9,7	
1.	5,7	3,6	1,1	6,4	4,2	
2.	9,9	6,6	3,8	5,2	6,4	
3.	12,5	10,9	4,9	7,6	8,9	
4.	10,4	6,6	7,7	6,4	7,9	
5.	15,6	13,9	11,5	17,4	14,6	
6.	9,9	8,8	12,6	6,4	9,5	
7.	6,3	10,2	17,6	11,0	11,3	
8.	10,9	5,1	12,6	14,5	11,1	
9.	3,6	2,9	6,6	4,7	4,5	
10. Izrazito sam zadovoljan/na	3,6	8,0	12,6	1,7	6,4	
Bez odgovora	4,2	8,8	6,0	2,9	5,3	
Prosjek (0-10)	4,65	4,56	6,36	4,58	5,06	

(nastavak na sljedećoj stranici)

Zadovoljstvo životom 3/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
52. Koliko ste zadovoljni sljedećim pojedinostima u svom životu? (nastavak s prethodne stranice)						
3. Onim što postižete u životu						
0. Uopće nisam zadovoljan/na	6,7	8,0	2,7	5,2	5,6	
1.	3,1	3,6	1,1	2,9	2,6	
2.	4,7	4,4	2,7	4,7	4,1	
3.	8,3	8,0	4,9	8,1	7,3	
4.	8,3	5,1	9,9	5,2	7,3	
5.	13,0	12,4	8,8	12,2	11,5	
6.	7,3	8,8	11,5	7,6	8,8	
7.	13,5	8,8	16,5	12,2	13,0	
8.	16,1	11,7	16,5	14,5	14,9	
9.	4,1	7,3	8,8	6,4	6,6	
10. Izrazito sam zadovoljan/na	7,8	10,9	8,8	8,1	8,8	
Bez odgovora	7,3	10,9	7,7	12,8	9,5	
Prosjek (0-10)	5,56	5,68	6,37	5,78	5,85	
4. Odnosima s drugim ljudima						
0. Uopće nisam zadovoljan/na	1,0	2,2	2,8	2,9	2,2	
1.	1,0	1,4	2,2	1,2	1,5	
2.	0,5	2,9	0,0	1,2	1,0	
3.	5,7	5,8	5,0	5,2	5,4	
4.	2,6	3,6	2,8	2,9	2,9	
5.	14,4	9,4	10,5	16,2	12,8	
6.	9,3	6,5	11,6	7,5	8,9	
7.	11,9	12,3	14,4	17,3	14,0	
8.	18,6	13,8	20,4	18,5	18,1	
9.	11,3	13,0	13,8	9,2	11,8	
10. Izrazito sam zadovoljan/na	17,5	20,3	10,5	14,5	15,5	
Bez odgovora	6,2	8,7	6,1	3,5	6,0	
Prosjek (0-10)	7,11	7,02	6,86	6,80	6,94	

(nastavak na sljedećoj stranici)

Zadovoljstvo životom 4/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:	
		lakša	teža	sluha	vida
					Ukupno
52. Koliko ste zadovoljni sljedećim pojedinostima u svom životu? (nastavak s prethodne stranice)					
5. Osjećajem sigurnosti					
0. Uopće nisam zadovoljan/na	4,6	5,1	2,7	3,5	3,9
1.	4,1	2,9	1,1	6,4	3,6
2.	6,2	2,9	2,2	5,3	4,2
3.	4,1	4,3	17,6	5,3	8,0
4.	7,7	2,2	12,6	3,5	6,9
5.	13,3	13,8	12,6	18,7	14,6
6.	10,3	4,3	7,7	3,5	6,7
7.	8,2	12,3	11,5	12,9	11,1
8.	11,3	12,3	9,9	14,0	11,8
9.	7,2	8,0	7,7	8,2	7,7
10. Izrazito sam zadovoljan/na	16,9	24,6	7,7	11,1	14,6
Bez odgovora	6,2	7,2	6,6	7,6	6,9
Prosjek (0-10)	6,08	6,80	5,63	5,90	6,06
6. Pripadnošću zajednici u kojoj živite					
0. Uopće nisam zadovoljan/na	3,1	5,1	2,8	3,5	3,5
1.	1,0	2,9	0,0	1,2	1,2
2.	4,6	4,4	3,9	3,5	4,1
3.	4,6	1,5	3,9	4,7	3,8
4.	6,7	2,9	5,0	1,8	4,2
5.	11,3	9,5	23,2	14,6	14,9
6.	8,8	4,4	14,4	4,7	8,3
7.	7,2	13,1	13,8	9,9	10,8
8.	14,9	10,2	7,7	16,4	12,4
9.	7,2	9,5	3,9	11,1	7,8
10. Izrazito sam zadovoljan/na	21,6	29,2	13,8	18,7	20,4
Bez odgovora	8,8	7,3	7,7	9,9	8,5
Prosjek (0-10)	6,71	7,05	6,19	6,85	6,67

(nastavak na sljedećoj stranici)

Zadovoljstvo životom 5/5 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
52. Koliko ste zadovoljni sljedećim pojedinostima u svom životu? (nastavak s prethodne stranice)						
7. Osjećajem sigurnosti u budućnosti						
0. Uopće nisam zadovoljan/na	10,4	16,7	5,0	9,3	9,9	
1.	4,1	4,3	3,9	8,1	5,1	
2.	11,4	5,8	15,5	7,6	10,4	
3.	11,4	6,5	18,2	5,2	10,7	
4.	5,2	6,5	11,6	4,7	7,0	
5.	11,9	12,3	10,5	14,5	12,3	
6.	7,3	5,8	8,8	11,0	8,3	
7.	6,7	6,5	3,9	9,9	6,7	
8.	10,9	8,0	6,6	9,3	8,8	
9.	6,2	4,3	3,9	2,9	4,4	
10. Izrazito sam zadovoljan/na	5,2	10,9	6,1	5,2	6,6	
Bez odgovora	9,3	12,3	6,1	12,2	9,8	
Prosjek (0-10)	4,70	4,74	4,43	4,78	4,65	
8. Seksualnim životom						
0. Uopće nisam zadovoljan/na	18,6	30,2	2,7	22,1	17,6	
1.	3,1	2,9	3,8	1,2	2,8	
2.	3,6	3,6	2,2	3,5	3,2	
3.	2,6	4,3	4,9	1,7	3,3	
4.	7,2	2,9	3,8	0,0	3,6	
5.	8,2	5,8	9,9	12,2	9,2	
6.	4,6	1,4	3,8	2,9	3,3	
7.	4,1	5,0	4,9	8,1	5,5	
8.	5,7	4,3	11,5	3,5	6,4	
9.	2,6	0,7	7,7	5,2	4,2	
10. Izrazito sam zadovoljan/na	6,2	4,3	12,6	12,8	9,2	
Bez odgovora	33,5	34,5	31,9	26,7	31,6	
Prosjek (0-10)	4,13	2,88	6,37	4,84	4,67	

Slobodno vrijeme 1/3 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
53. Molimo Vas da odgovorite i na nekoliko pitanja o načinu provođenja slobodnog vremena.						
1. Koliko često se bavite sportom?						
1. Nikad	49,5	54,7	26,1	51,7	45,0	
2. Rijetko	22,2	10,8	31,1	16,3	20,7	
3. Ponekad	15,5	14,4	23,3	20,9	18,7	
4. Često	10,8	14,4	16,7	9,3	12,7	
Bez odgovora	2,1	5,8	2,8	1,7	2,9	
Prosjek (1-4)	1,87	1,87	2,31	1,88	1,99	
2. Koliko često se zanimате nekim hobijem?						
1. Nikad	16,6	19,7	5,0	24,9	16,2	
2. Rijetko	19,7	13,1	28,2	15,6	19,6	
3. Ponekad	36,3	25,5	42,0	31,2	34,4	
4. Često	25,4	35,0	22,1	25,4	26,5	
Bez odgovora	2,1	6,6	2,8	2,9	3,4	
Prosjek (1-4)	2,72	2,81	2,84	2,59	2,74	
3. Koliko često posjećujete kulturne priredbe (kino, kazalište, koncerti itd.)?						
1. Nikad	29,4	32,6	22,1	36,6	29,9	
2. Rijetko	31,4	21,0	49,7	31,4	34,2	
3. Ponekad	25,8	31,9	22,1	22,1	25,1	
4. Često	11,3	8,0	3,9	8,1	7,9	
Bez odgovora	2,1	6,5	2,2	1,7	2,9	
Prosjek (1-4)	2,19	2,17	2,08	2,02	2,11	

(nastavak na sljedećoj stranici)

Slobodno vrijeme 2/3 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
23. Molimo Vas da odgovorite i na nekoliko pitanja o načinu provođenja slobodnog vremena. (nastavak s prethodne stranice)						
4. Koliko često igrate društvene igre (kartanje, šah ili slično)?						
1. Nikad	37,8	38,7	15,4	59,9	37,6	
2. Rijetko	26,4	20,4	21,4	19,2	22,1	
3. Ponekad	24,9	21,9	37,9	8,1	23,5	
4. Često	9,8	12,4	24,2	9,9	14,2	
Bez odgovora	1,0	6,6	1,1	2,9	2,6	
Prosjek (1-4)	2,07	2,09	2,72	1,68	2,15	
54. Koliko često:						
1. Čitate tisak						
1. Nikad	11,9	21,7	2,2	46,8	20,1	
2. Rijetko	42,8	32,6	33,7	20,2	32,7	
3. Često	22,2	23,9	40,9	15,6	25,8	
4. Redovito	20,6	16,7	19,3	13,9	17,8	
Bez odgovora	2,6	5,1	3,9	3,5	3,6	
Prosjek (1-4)	2,53	2,38	2,81	1,96	2,43	
2. Pratite dnevnik i informativne emisije na televiziji						
1. Nikad	4,7	6,6	2,2	9,9	5,7	
2. Rijetko	16,6	14,6	25,3	19,2	19,2	
3. Često	30,1	26,3	41,8	23,8	30,8	
4. Redovito	46,6	48,2	26,9	47,1	41,8	
Bez odgovora	2,1	4,4	3,8	0,0	2,5	
Prosjek (1-4)	3,21	3,21	2,98	3,07	3,12	

(nastavak na sljedećoj stranici)

Slobodno vrijeme 3/3 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
54. Koliko često: (nastavak s prethodne stranice)						
3. Pratite ostali televizijski program (dokumentarni, zabavni, sportski itd.)						
1. Nikad		1,5	2,2	6,7	11,0	5,4
2. Rijetko		12,4	10,1	22,2	30,2	19,0
3. Često		42,8	35,5	38,9	32,0	37,6
4. Redovito		40,7	48,6	28,3	25,0	35,1
Bez odgovora		2,6	3,6	3,9	1,7	2,9
Prosjek (1-4)		3,26	3,36	2,92	2,72	3,05
4. Slušate radio						
1. Nikad		8,3	6,5	85,2	4,6	27,4
2. Rijetko		24,4	22,5	7,7	9,8	15,9
3. Često		32,1	31,9	2,2	29,5	23,5
4. Redovito		34,2	34,8	0,0	54,9	30,5
Bez odgovora		1,0	4,3	4,9	1,2	2,8
Prosjek (1-4)		2,93	2,99	1,12	3,36	2,58
5. Upotrebljavate internet						
1. Nikad		23,2	26,1	19,3	54,1	30,5
2. Rijetko		10,3	8,7	17,7	6,4	10,9
3. Često		19,1	13,0	10,5	14,5	14,5
4. Redovito		45,4	47,1	47,5	23,3	40,7
Bez odgovora		2,1	5,1	5,0	1,7	3,4
Prosjek (1-4)		2,89	2,85	2,91	2,07	2,68

Samopoštovanje i optimizam 1/8 (postotci)

	Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
	lakša	teža	sluha	vida	

55. Molimo Vas navedite koliko se slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih tvrdnji.

1. Općenito govoreći zadovoljan/na sam samim/samom sobom

1. Uopće se ne slažem	7,7	6,5	6,1	11,0	7,9
2. Uglavnom se ne slažem	8,2	10,1	6,6	9,3	8,5
3. Niti se slažem, niti ne slažem	30,9	27,5	16,6	25,6	25,1
4. Uglavnom se slažem	31,4	31,2	30,9	26,7	30,1
5. Potpuno se slažem	17,0	18,8	37,0	19,2	23,2
Bez odgovora	4,6	5,8	2,8	8,1	5,3
Prosjek (1-5)	3,43	3,49	3,89	3,37	3,55

2. Želio/željela bih imati više poštovanja prema sebi

1. Uopće se ne slažem	18,1	21,0	24,3	17,4	20,2
2. Uglavnom se ne slažem	9,3	11,6	19,3	11,0	12,9
3. Niti se slažem, niti ne slažem	25,4	18,8	21,5	19,2	21,5
4. Uglavnom se slažem	25,4	23,9	24,3	20,9	23,7
5. Potpuno se slažem	15,0	13,8	7,7	23,3	14,9
Bez odgovora	6,7	10,9	2,8	8,1	6,9
Prosjek (1-5)	3,10	2,97	2,71	3,23	3,00

(nastavak na sljedećoj stranici)

Samopoštovanje i optimizam 2/8 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
55. Molimo Vas navedite koliko se slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih tvrdnji. (nastavak s prethodne stranice)						
3. Osjećam da nema puno toga čime bih se mogao/mogla ponositi						
1.	Uopće se ne slažem	30,6	39,9	29,8	33,7	33,0
2.	Uglavnom se ne slažem	16,1	15,2	29,3	14,0	18,9
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	21,8	15,2	21,5	14,5	18,6
4.	Uglavnom se slažem	17,1	15,9	12,7	17,4	15,8
5.	Potpuno se slažem	7,3	5,8	3,9	9,3	6,6
	Bez odgovora	7,3	8,0	2,8	11,0	7,2
	Prosjek (1-5)	2,50	2,27	2,29	2,48	2,39
4. Ponekad se osjećam potpuno beskorisnim/om						
1.	Uopće se ne slažem	31,1	31,7	28,2	30,2	30,2
2.	Uglavnom se ne slažem	17,6	15,8	29,3	11,0	18,7
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	22,3	17,3	23,2	25,0	22,2
4.	Uglavnom se slažem	10,9	16,5	8,8	9,9	11,2
5.	Potpuno se slažem	13,0	11,5	7,7	15,7	12,0
	Bez odgovora	5,2	7,2	2,8	8,1	5,7
	Prosjek (1-5)	2,55	2,57	2,37	2,67	2,54

(nastavak na sljedećoj stranici)

Samopoštovanje i optimizam 3/8 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
55. Molimo Vas navedite koliko se slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih tvrdnji. (nastavak s prethodne stranice)						
5. Sposoban/na sam raditi i izvršavati zadatke podjednako uspješno kao i većina drugih ljudi						
1. Uopće se ne slažem	14,6	30,9	3,9	20,5	16,5	
2. Uglavnom se ne slažem	13,5	13,7	3,9	16,4	11,7	
3. Niti se slažem, niti ne slažem	26,6	15,8	10,5	17,5	17,9	
4. Uglavnom se slažem	21,9	18,7	42,0	19,3	25,9	
5. Potpuno se slažem	17,7	11,5	34,8	16,4	20,6	
Bez odgovora	5,7	9,4	5,0	9,9	7,3	
Prosjek (1-5)	3,15	2,63	4,05	2,95	3,24	
6. S vremena na vrijeme osjećam da ništa ne vrijedim						
1. Uopće se ne slažem	41,1	43,8	30,9	40,8	38,9	
2. Uglavnom se ne slažem	10,9	11,7	28,2	12,1	15,9	
3. Niti se slažem, niti ne slažem	24,5	15,3	21,5	18,4	20,3	
4. Uglavnom se slažem	8,9	11,7	10,5	12,1	10,7	
5. Potpuno se slažem	9,9	8,0	5,0	7,5	7,6	
Bez odgovora	4,7	9,5	3,9	9,2	6,6	
Prosjek (1-5)	2,32	2,20	2,27	2,25	2,27	

(nastavak na sljedećoj stranici)

Samopoštovanje i optimizam 4/8 (postotci)

	Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
	lakša	teža	sluha	vida	
55. Molimo Vas navedite koliko se slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih tvrdnji. (nastavak s prethodne stranice)					
7. Osjećam da sam isto toliko sposoban/na koliko i drugi ljudi					
1. Uopće se ne slažem	12,4	17,5	6,0	20,9	13,9
2. Uglavnom se ne slažem	11,4	16,8	7,7	11,0	11,4
3. Niti se slažem, niti ne slažem	23,8	19,0	11,5	18,6	18,3
4. Uglavnom se slažem	24,4	21,2	33,0	17,4	24,3
5. Potpuno se slažem	23,3	16,1	39,6	20,9	25,6
Bez odgovora	4,7	9,5	2,2	11,0	6,6
Prosjek (1-5)	3,37	3,03	3,95	3,07	3,39
8. Osjećam da posjedujem niz vrijednih osobina					
1. Uopće se ne slažem	4,7	2,9	3,9	6,4	4,5
2. Uglavnom se ne slažem	3,1	4,3	2,8	3,5	3,4
3. Niti se slažem, niti ne slažem	14,0	8,0	16,7	12,7	13,2
4. Uglavnom se slažem	32,6	26,1	38,9	23,1	30,6
5. Potpuno se slažem	40,9	48,6	33,9	46,8	42,1
Bez odgovora	4,7	10,1	3,9	7,5	6,3
Prosjek (1-5)	4,07	4,25	4,00	4,08	4,09

(nastavak na sljedećoj stranici)

Samopoštovanje i optimizam 5/8 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
55. Molimo Vas navedite koliko se slažete ili ne slažete sa svakom od sljedećih tvrdnji. (nastavak s prethodne stranice)						
9. Sve više dolazim do saznanja da jako malo vrijedim						
1.	Uopće se ne slažem	50,0	50,7	39,8	42,4	45,5
2.	Uglavnom se ne slažem	14,1	12,3	22,1	14,5	16,0
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	15,6	12,3	20,4	14,5	16,0
4.	Uglavnom se slažem	9,4	9,4	5,0	9,9	8,3
5.	Potpuno se slažem	4,7	5,8	7,7	6,4	6,1
	Bez odgovora	6,3	9,4	5,0	12,2	8,1
	Prosjek (1-5)	1,98	1,97	2,14	2,14	2,06
10. Mislim da vrijedim barem koliko i drugi ljudi						
1.	Uopće se ne slažem	4,6	5,9	3,9	5,3	4,8
2.	Uglavnom se ne slažem	4,1	5,9	3,9	6,4	5,0
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	17,0	11,0	14,4	9,9	13,3
4.	Uglavnom se slažem	23,7	20,6	24,3	19,3	22,1
5.	Potpuno se slažem	44,8	47,8	48,6	48,0	47,2
	Bez odgovora	5,7	8,8	5,0	11,1	7,5
	Prosjek (1-5)	4,07	4,06	4,15	4,09	4,10
Samopoštovanje: ukupni prosjek (1-5)		3,58	3,52	3,88	3,51	3,63

Samopoštovanje i optimizam 6/8 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
56. Koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama?						
1. U nesigurnim vremenima obično očekujem najbolje						
1.	Uopće se ne slažem	15,6	16,8	4,9	14,0	12,6
2.	Uglavnom se ne slažem	10,9	12,4	11,5	15,7	12,6
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	28,1	27,7	37,9	25,6	30,0
4.	Uglavnom se slažem	19,8	20,4	23,1	16,3	19,9
5.	Potpuno se slažem	8,9	5,1	6,0	15,7	9,1
	Ne znam	14,1	14,6	10,4	9,3	12,0
	Bez odgovora	2,6	2,9	6,0	3,5	3,8
	Prosjek (1-5)	2,95	2,82	3,16	3,05	3,01
2. Ako nešto u mom životu može krenuti po zlu, krenut će						
1.	Uopće se ne slažem	12,0	17,5	8,8	14,5	12,9
2.	Uglavnom se ne slažem	14,6	17,5	29,8	20,3	20,7
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	29,7	25,5	32,0	23,3	27,9
4.	Uglavnom se slažem	10,9	11,7	12,7	16,3	12,9
5.	Potpuno se slažem	15,1	13,1	3,9	9,3	10,3
	Ne znam	13,5	11,7	6,6	12,8	11,1
	Bez odgovora	4,2	2,9	6,1	3,5	4,3
	Prosjek (1-5)	3,03	2,83	2,69	2,82	2,85

(nastavak na sljedećoj stranici)

Samopoštovanje i optimizam 7/8 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
56. Koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
3. Uvijek sam optimističan/na u pogledu svoje budućnosti						
1.	Uopće se ne slažem	10,4	9,4	6,6	9,9	9,1
2.	Uglavnom se ne slažem	8,8	11,6	6,0	9,3	8,8
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	22,3	22,5	39,6	25,6	27,7
4.	Uglavnom se slažem	28,0	19,6	21,4	23,3	23,4
5.	Potpuno se slažem	22,8	27,5	11,5	19,2	19,9
	Ne znam	5,2	6,5	9,9	8,1	7,4
	Bez odgovora	2,6	2,9	4,9	4,7	3,8
	Prosjek (1-5)	3,47	3,50	3,30	3,37	3,41
4. Rijetko očekujem da stvari idu po mome						
1.	Uopće se ne slažem	15,5	13,8	6,6	12,8	12,1
2.	Uglavnom se ne slažem	11,9	17,4	22,1	12,8	15,9
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	33,2	25,4	40,9	30,2	32,9
4.	Uglavnom se slažem	22,8	20,3	9,9	19,2	18,0
5.	Potpuno se slažem	9,3	12,3	3,9	8,1	8,2
	Ne znam	5,2	6,5	9,9	12,2	8,5
	Bez odgovora	2,1	4,3	6,6	4,7	4,4
	Prosjek (1-5)	2,98	3,00	2,78	2,97	2,93

(nastavak na sljedećoj stranici)

Samopoštovanje i optimizam 8/8 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
56. Koliko se slažete ili ne slažete sa sljedećim tvrdnjama? (nastavak s prethodne stranice)						
5.	Rijetko očekujem da će mi se dogoditi dobre stvari					
1.	Uopće se ne slažem	17,0	20,4	9,9	17,4	15,9
2.	Uglavnom se ne slažem	17,0	20,4	23,2	15,7	19,0
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	30,4	21,2	35,9	26,7	29,1
4.	Uglavnom se slažem	20,6	16,8	7,7	16,3	15,4
5.	Potpuno se slažem	8,2	12,4	2,2	9,3	7,7
	Ne znam	4,1	5,8	14,4	9,9	8,6
	Bez odgovora	2,6	2,9	6,6	4,7	4,2
	Prosjek (1-5)	2,85	2,79	2,60	2,82	2,77
6.	Općenito gledajući, očekujem da mi se dogodi više dobrih stvari nego loših					
1.	Uopće se ne slažem	5,7	4,3	6,6	7,5	6,1
2.	Uglavnom se ne slažem	6,3	10,1	6,1	4,6	6,6
3.	Niti se slažem, niti ne slažem	20,8	13,7	34,8	15,6	21,8
4.	Uglavnom se slažem	32,8	26,6	21,5	23,7	26,3
5.	Potpuno se slažem	25,5	34,5	13,8	35,8	26,9
	Ne znam	5,2	7,2	10,5	9,2	8,0
	Bez odgovora	3,6	3,6	6,6	3,5	4,4
	Prosjek (1-5)	3,73	3,88	3,35	3,87	3,70
Optimizam: ukupni prosjek (1-5)		3,25	3,26	3,30	3,34	3,29

Religioznost 1/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
57. Jeste li vjernik/vjernica?						
1.	Vjerujem i prihvaćam sve što naučava moja vjerska zajednica	43,2	31,4	23,2	42,4	35,3
2.	Vjerujem, ali ne prihvaćam sve što naučava moja vjerska zajednica	29,2	37,2	20,4	30,2	28,7
3.	Vjerujem u Boga ili višu silu, ali ne pripadam ni jednoj vjerskoj zajednici	10,4	12,4	20,4	9,9	13,3
4.	Ne vjerujem u Boga ili višu silu	9,4	10,9	17,7	7,6	11,4
5.	U traženju sam	4,7	5,8	11,6	3,5	6,5
	Bez odgovora	3,1	2,2	6,6	6,4	4,7
58. Bez obzira na to pripadate li nekoj određenoj konfesiji, što biste rekli koliko ste religiozni?						
0.	Uopće nisam religiozan/na	11,3	12,2	11,5	8,1	10,8
1.		3,1	1,4	6,0	0,0	2,8
2.		0,5	3,6	6,0	1,2	2,8
3.		5,7	5,0	6,0	2,9	4,9
4.		4,6	4,3	3,8	4,7	4,4
5.		13,4	13,7	17,5	19,2	16,0
6.		7,2	5,0	10,4	3,5	6,7
7.		9,8	9,4	7,7	9,9	9,2
8.		12,4	7,9	6,6	15,7	10,8
9.		4,6	6,5	1,1	3,5	3,8
10.	Izrazito sam religiozan/na	15,5	14,4	2,2	17,4	12,2
	Bez odgovora	11,9	16,5	21,3	14,0	15,8
	Prosjek (0-10)	5,85	5,67	4,31	6,37	5,57

Religioznost 2/2 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
59. Ako ste vjernik/ca, možete li procijeniti koliko Vam Vaša vjera pomaže u životu, bolesti i prihvaćanju svog stanja?						
1.	Nisam vjernik/ca	13,4	15,3	26,9	12,1	17,1
2.	Uopće mi ne pomaže	8,2	10,9	12,6	9,2	10,2
3.	I pomaže mi i ne pomaže	29,9	30,7	36,8	27,2	31,2
4.	Pomaže mi	27,3	19,7	21,4	31,2	25,2
5.	Jako puno mi pomaže	19,6	21,2	1,1	17,3	14,4
	Bez odgovora	1,5	2,2	1,1	2,9	1,9
	Prosjek (1-5)	3,33	3,21	2,56	3,34	3,10
60. Jeste li kada bili na seminarima ozdravljenja i duhovne obnove?						
1.	Nikad	62,5	57,7	91,2	64,2	69,5
2.	Jedanput	19,8	16,1	5,0	16,2	14,2
3.	Više puta	16,7	24,1	3,9	18,5	15,2
	Bez odgovora	1,0	2,2	0,0	1,2	1,0
	Prosjek (1-3)	1,54	1,65	1,13	1,54	1,45
61. Vjerujete li da čvrsta vjera u Boga može ozdraviti čovjeka bez obzira od koje bolesti bolovao?						
1.	Ne	28,0	32,4	53,6	24,9	34,8
2.	I da i ne	30,6	30,2	27,1	32,9	30,2
3.	Da	26,4	19,4	8,8	24,9	20,0
4.	Ne znam	14,0	14,4	10,5	16,2	13,7
	Bez odgovora	1,0	3,6	0,0	1,2	1,3

Bioetička pitanja 1/1 (postotci)

		Pokretnost:		Oštećenja:		Ukupno
		lakša	teža	sluha	vida	
62. Smatrate li da bi trebalo legalizirati eutanaziju u Hrvatskoj?						
1.	Ne	27,5	35,8	25,4	38,4	31,3
2.	Da	42,0	37,2	38,7	32,0	37,6
3.	Ne znam	29,0	24,8	34,8	26,7	29,1
	Bez odgovora	1,6	2,2	1,1	2,9	1,9
63. Smatrate li da bi trebalo legalizirati prostituciju?						
1.	Ne	42,2	39,9	42,5	41,3	41,6
2.	Da	37,0	41,3	29,3	41,3	36,9
3.	Ne znam	20,3	16,7	28,2	17,4	20,9
	Bez odgovora	0,5	2,2	0,0	0,0	0,6
64. Smatrate li da bi trebalo legalizirati uporabu tzv. lakih droga (marihuana, hašiš itd.)?						
1.	Ne	38,3	36,2	35,0	56,6	41,7
2.	Da	43,0	47,1	38,9	26,6	38,6
3.	Ne znam	18,1	13,8	26,1	15,6	18,7
	Bez odgovora	0,5	2,9	0,0	1,2	1,0
65. Ako konzumirate alkoholna pića, možete li procijeniti koliko često?						
1.	Ne konzumiram alkoholna pića	54,2	53,6	28,2	39,3	43,4
2.	Samo u određenim prigodama	35,9	34,8	48,6	43,9	41,1
3.	Otprilike jednom tjedno	7,8	6,5	20,4	8,1	11,0
4.	Nekoliko puta tjedno	1,6	2,9	2,8	7,5	3,7
5.	Svakodnevno	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Bez odgovora	0,5	2,2	0,0	1,2	0,9
	Prosjek (1-5)	1,57	1,57	1,98	1,83	1,75